Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. WYDANIE III. II

Rok XIII. Kraków, środa 21 maja 1930 Nr. 131

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7. Telefon Nr. 279. — Telefon redaktora naczelnego Nr. 3689. Konto czekowe PKO w Krakowie 400.630. Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe.

Cena egz. 25 gr.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji. Komunikaty, przesłane redakcji, nie będą uwzględnione. Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada. Cena ogłoszeń i prenumeraty umieszczona jest na ostatniej stronie.

NORMAN ANGELL

Dlaczego jestem za sjonizmem?

W organie angielskiej organizacji sjonistycznej The New Judaea" (marzec-kwiecień), ukazał się artykuł członka Izby gmin Normana Angell'a, który poniżej zamieszczamy w dosłownym przekładzie. Norman Angell jest jednym z najwybitniejszych publicystów angielskiego obozu demokratycznego. W prasie światowej uchodzi Norman Angell za czołowego przedstawiciela myśli pacyfistycznej. Artykuły jego zamieszcza często warszawski miesięcznik „Europa".

Redakcja

Jakież to są motywy, które skłaniają nie-Żyda, zwłaszcza o moich osobistych poglądach, do popierania sjonizmu i obecnego mandatu palestyńskiego, nie-Żyda nie spokrewnionego w żaden sposób z Żydami i sympatyzującego z Arabami w wielu stronach świata, pacyfistę, który niejednokrotnie ostro występował przeciwko przejawom imperjalizmu brytyjskiego, który wierzy w demokrację i uznaje zasadę rządów większości? Jakże można takie poglądy pogodzić z gorącem poparciem sprawy sjonistycznej wbrew wielu imperjalistom brytyjskim, którzyby pragnęli, by Anglja zrzekła się mandatu i pozwoliła Żydom i Arabom załatwić się z sobą jak będą umieli?

Na pytanie to odpowiem najlepiej, przytaczając odpowiedź na pytanie, które moi przyjaciele angielscy często mi zadają: Jak możesz pogodzić swój antyimperjalizm z sympatją dla obecności bagnetów angielskich w Palestynie, zasadę samookreślenia z lekceważeniem woli przeważającej większości ludności w Palestynie? —

W odpowiedzi na to pytanie miałbym nieraz ochotę zauważyć, że bardzo pragnąłbym słyszeć definicję lub interpretację takich utartych frazesów, jak „samookreślenie", „niezawisłość", „rządy większości" — od ludzi, korzy zajmują się polityką, jako próbę ich inteligencji. Większość — *ale czego?* Świata, narodu, państwa, miasta, społeczności religijnej, rasy, czy zbiorowiska przemysłowego? Jaki moment decyduje o tej jednostce, w obrębie której winna znaleźć zastosowanie zasada rząd większości? To samo odnosi się do „samaokreślenia". Czy to znaczy, że muzułmanie winni być rządzeni przez muzułmanów, Żydzi przez Żydów, protestanci przez protestantów? Cemuż w takim razie nie mieliby i baptyści być rządzeni przez baptystów, blondyni przez blondynów, bruneci przez brunetów? Wydaje się to być niemądrym wybiegiem. Jednak przez długie stulecia uważano za znacznie ważniejsze stosowanie samookreślenia raczej do grup wyznaniowych niż do narodowych lub geograficznych i przez wiele wieków ludzie prowadzili z sobą wojny właśnie o takie problemy. Południowi Irlandczycy powołują się na zasadę „większości" i „samostanowienia", żądając włączenia Ulsteru do swego państwa. Z tą samą jednak żarliwością mieszkańcy Ulsteru powołują się na te same zasady, wzbraniając się przed tem przyłączeniem. Jakkolwiek pożyteczne mogą być takie skróty, jak „niezawisłość" lub „samostanowienie" w praktycznem użyciu, to jednak jako abstrakcje lub aksjomaty są pojęcia te zupełnie pozbawione ścisłego znaczenia.

Rzeczą jasną jest, dlaczego wplatam tu te uwagi. Arabowie palestyńscy, sprzeciwiając się utworzeniu siedziby żydowskiej w tym kraju, powołują się na te zasady „niezawisłości" i „samostanowienia", które częściowo są spadkiem po niezbyt szczerych frazesach z czasów wojny, a które grożą zakłóceniem spokoju w Europie. Arabowie powołują się na to, że w Palestynie mają większość i że zatem kraj ten „należy do nich", a wobec tego dążenie do stworzenia tam siedziby narodowej dla Żydów jest obrazą demokracji, niezawisłości i samostanowienia. We współczesnym świecie, który unicestwił przestrzeń, *całkowita niezawisłość jest niemożliwością tak dla jednostek jak i dla narodów, a zarazem jest ona hasłem antyspołecznem.* Całkowita niezawisłość oznacza, że się nie ma żadnych obowiązków wobec reszty świata, że ma się pełne prawo robić, co się komuś podoba, bez względu na szkodę, jakaby stąd wynikła dla innych mieszkańców tej planety. Jest jednak obecnie wiele problemów, co do których, gdy się mówi o prawie większości, jednostką, którą przytem należy wziąć pod uwagę, jest *cały świat*. Gdyby jakieś plemię arabskie chciało się powołać na swe historyczne prawa do tych pustkowi, wśród których płynie kanał Sueski, to czy mieliby oni prawo wbrew potrzebie całego świata zakazać przejazdu okrętów przez kanał, ponieważ ten leży na ich terytorjum? Lub, np., czy Indjanie północnej Ameryki mieliby prawo jako tubylcy żądać, by „białe twarze" opuściły Nowy York, Boston lub Chicago? Takie hasła łatwo stają się w konsekwencjach *czystą fantazją*, toteż nie na gruncie takich haseł musimy my, nie Żydzi Zachodu, odnieść się do problemu sjonistycznego.

Kwestja żydowska była i jest kwestją światową, która wynikła głównie z dotkliwego prześladowania rasy żydowskiej przez nie Żydów. Bezdomność Żydów sprawiła że problem ten jest szczególnie ciężki, toteż zakończenie wielkiej wojny i uspokojenie świata zdawało się być dla narodów nieżydowskich najlepszą okazją do pewnego rodzaju naprawienia **krzywdy żydowskiej przez udzielenie pomocy w stworzeniu siedziby narodowej żydowskiej, która była odwieczną i niezniszczalną tradycją tej rasy, zrośniętą z jej duchowym kręgosłupem.** Państwo tureckie którego częścią była Palestyna, upadło Z trzech wyznań, związanych z Palestyną, tradycją dwa najściślej z nią związane, tj. żydostwo i chrześcijaństwo, zgodne były w tem, by uznać sjonizm **jako rozwiązanie odwiecznego konfliktu między nimi.** Tradycyjne i religijne więzy nie zgadzającej się z tem rozstrzygnięciem mniejszości muzułmańskiej zbiegają się gdzieindziej nie w Palestynie. Jerozolima nie jest duchową stolicą mahometan. Ona jest **Mekką** dla Żydów

Uznając ten zasadniczy problem, obchodzący świat cywilizowany, za rozwiązalny jedynie w drodze kompromisu, stwierdzić należy, że w tym wypadku wzgląd mniej poważny — pewne przesądy małej cząstki świata arabskiego — **ustąpić musi względowi znacznie ważniejszemu**, a mianowicie **potrzebie odczuwanej przez cały świat żydowski zdobycia własnej siedziby narodowej.** Danie tym wiecznym wędrowcom nareszcie jakiegoś schronienia i duchowej siedziby dla uciśnionej woli twórczej tej rasy, miejsca, na którem mogłaby ona napowrót odbudować zburzone ołtarze tradycji, jest dość **małą odpłatą, do której poczuwać się winien świat nieżydowski.** Żydzi **nie żądają** żadnej ofiary materjalnej od Arabów, przeciwnie sytuacja gospodarcza ludności **arabskiej w** Palestynie doznała znacznej **poprawy. Ta** część pustkowia, której Żydzi domagają **się dla** siebie, jest zaledwie cząstką tego piaszczystego morza, w którem Arabowie mają dość miejsca dla siebie. Żydzi nie żądają „niezawisłości" dla swej siedziby narodowej i nie pragną żyć pod własnym rządem Żądają oni tylko **rządu bezstronnego,** pod którym ich społeczność ze swemi tradycjami kulturalnemi i właściwościami mogłaby sie **swobodnie rozwijać obok innych elementów ludności.** Rząd palestyński nie jest rządem brytyjskim, **ani żydowskim**, ani arabskim, lecz jest **poprostu rządem** — jeśli konieczny jest jakiś przymiotnik — międzynarodowym, choć właściwszem byłoby określenie — **rządem bezstronnym.**

Nie najmniejszem znaczeniem mandatu palestyńskiego w razie jego sukcesu będzie ustanowienie przykładu **tego typu rządu, który, w miarę, jak ludność staje się coraz bardziej heterogeniczną, stawać się będzie coraz koniecznniejszym w różnych częściach świata.** Mówiono nieraz dawniej o odpowiedzialności przed światem, o ciężarach nałożonych na nas i tym podobne rzeczy. Niewątpliwie jednak nie spotka żadnego państwa większy zaszczyt, niż gdy wybrano go jako bezstronnego sędziego dla trzech wielkich religji świata, by dokonał aktu przywrócenia narodowi ziemi, której historja przez przeciąg czterdziestu wieków stanowi świętą literaturę każdego domostwa, w którem znajduje się stary lub nowy Testament. Jeżeli kiedykolwiek jakieś zadanie pobudzało wyobraźnię wielkiego narodu, to jest to właśnie to zadanie. Jeśli naród ten posiada istotnie te przymioty, które według jego mniemania uprawniają go do ważnego słowa w kwestji rządzenia światem, to zadanie to musi być przeprowadzone do końca.

(Tłum. s)

Wynik wyborów do Sejmu w okręgu łuckim

Dwóch nowych posłów sjonistycznych w Sejmie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19. 5. W wyniku wyborów uzupełniających do sejmu w okręgu łuckim uzyskał mandat z listy nr 18 kandydat sjonistyczny dr. Adolf *Rothfeld* ze Lwowa.

Wobec uzyskania przez listę Bloku mniejszości trzech mandatów przypadnie liście tej przynajmniej jeden mandat z listy państwowej, wobec czego wejdzie do Sejmu b. pos. *dr A. Insler*, który obecnie jest najbliższym kandydatem.

* * *

Łuck. 19. 5. PAT. Wyniki głosowania w okręgu wyborczym 57, **powiat łucki:** Liczba uprawnionych do głosowania: 111.080 osób, oddano głosów ważnych 35.895 głosów, nieważnych 749, ogólna frekwencja 33 proc. Na poszczególne listy padło: Lista Nr. 3. „Wyzwolenie" 2914, Nr. 4. Bund 2, Nr. 8. Selrob Prawica 16, Nr. 18. Blok mniejszości narodowych 11.959, Nr. 20. Rosjanie 314, Nr. 22. Ukraińska socjalistyczna radykalna partja 6543. Nr. 30. Selrob-Jedność 15.147.

Powiat równieński: uprawnionych do głosowania było 97.331, oddano głosów ważnych 32.103, unieważniono 1193. Frekwencja 35 proc. Lista nr. 3. „Wyzwolenie", otrzymała 1300 głosów, Nr. 4. Bund 4 gł., Nr. 8. Selrob Prawica 263 gł., Nr. 18. Blok Mniejszości Narodowych 12.103, Nr. 20. Rosjanie 391 głosów, Nr. 22. ukraińska socjalistyczna radykalna partja 10.026 głosów, Nr. 36. Selrob-Jedność 1930 gł.

Powiat kostopolski uprawnionych do głosowania 60.892, oddano głosów ważnych 21.132, unieważniono 391. Frekwencja 35 proc. Lista Nr. 3. — 6085 gł., Lista Nr. 8 — 69 gł., Nr. 18 — 8170, Nr. 20 — 242 gł. Nr. 22. — 5744, Nr 36 — 818 gł.

Wobec tego wybrano do Sejmu następujących posłów z listy Nr. 18: Blok Mniejszości Nar. Serwetnik Ławrentij (felczer); Drozdowski Aleksander (rolnik) i **dr. A. Rothfeld** (adwokat). Z listy Nr. 22 ukraińska socjalistyczna radykalna partja: Własowski Jan (nauczyciel) i Niwiński Antoni (kooperatysta); Z listy nr. 36. Selrob Jedność: Turdeła (dziennikarz). Polskiemu stronnictwu ludowemu „Wyzwoleniu" do otrzymania mandatu brakowało tylko 500 głosów.

Wzburzenie żydostwa palestyńskiego

Możliwość demonstracyjnego strajku robotników żydowskich

Jerozolima. 19. 5. ŻAT. Wzburzenie, które opanowało żydostwo palestyńskie w związku z zakazem imigracji trwa nadal. Wczoraj popołudniu zwołany został specjalny wiec połączonych organizacyj żydowskich Waad Haleumi, Żydowskiej Agencji oraz egzekutywy Histadrut Haowdim. Na wiecu omawiano sprawę **proklamowania strajku generalnego robotników żydowskich w Palestynie.**

Jerozolima. 19. 5. ŻAT. Ruch protestacyjny ogarnął Tel Awiw, Hajfę, Jerozolimę oraz Emek. Histadrut organizuje wiece w koloniach żydowskich.

O zwołanie kongresu

Jerozolima. 19. 5. ŻAT. Swiatowa Egzekutywa Mizrachi wysłała depeszę do Prezydenta Weizmanna z **żądaniem natychmiastowego zwołania nadzwyczajnego Kongresu Sjonistycznego w związku z wytworzoną sytuacją.**

Heimwehra proklamuje faszyzm

Wiedeń. 19. 5. PAT. Kierownictwo Heimwehry proklamowało na odbytem wczoraj walnem zgromadzeniu dolno-austrjackiej Heimwehry w Korneuburgu, zerwanie ze stronnictwami parlamentarnemi i zapowiedziało, że **uprawiać będzie politykę na własną rękę, celem reorganizacji państwa w duchu faszystowskim.** Naczelny przywódca Heimwehry Steidle wygłosił mowę, w której oświadczył, że liberalny system rewolucji francuskiej skorumpował stronnictwa mieszczańskie **Heimwehra nie będzie się odtąd posługiwała stronnictwami, lecz będzie sama uprawiała czynną politykę państwa w duchu faszystowskim i będzie zwalczała tak marxizm, jak liberalizm i demokrację zachodnią.** Ideałem, który przyświeca Heimwehrze jest państwo stanowe a nie państwo partyjne. Pragniemy na podstawie zawodowej urzeczywistnić samorząd gospodarczy i przezwyciężyć walkę klasową. Kierownik Heimwehry dolno-austrjackiej, poseł chrześcijańsko-socjalny Raab złożył **ślubowanie, iż pozostanie wierny zasadom Heimwehry nawet na wypadek jej konfliktu ze stronnictwem chrześcijańsko socjalnem.** Podobne ślubowanie złożył także i inni przywódcy Heimwehry.

W dalszym ciągu obrad wystąpili mówcy przeciwko zamiarom gabinetu Schobera, co do rozbrojenia Heimwehry, zaznaczając, że rozbrojenie w stadjum obecnem, w myśl życzeń socjalistów, byłoby **samobójstwem.** Przywódca Heimwehry Pfrimer oświadczył w przemówieniu końcowem, że dzisiejsze zgromadzenie jest wypadkiem historycznym w ruchu Heimwehry austrjackiej

Zgoda żydows s o-arabska w kolonii

Jerozolima 19. 5. ŻAT. Arabowie ze wsi Raafan, którym wytoczono proces za wypędzenie bydła na pastwiska kolonji żydowskiej Kalandja, zwrócili się do kolonistów żydowskich z prośbą o cofnięcie skargi sądowej i zawarcie pokoju. Koloniści wyrazili zgodę, poczem odbyła się uroczysta ceremonja zawarcia pokoju.

Sukces sjonistów w wyborach kahalnych w Czerniowcach

Czerniowce, 19. 5. ŻAT. Wczoraj odbyły się tu wybory do rady gminy żydowskiej w Czerniowcach. Wybrano 12 sjonistów, 11 ludowców, 10 z partji radykalnej, 8 bundowców, 5 niezależnych, 4 ortodoksów

Sejm dotąd nie został zwołany

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19. 5, Sin, Mimo kilkakrotnych zapowiedzi i pogłosek, które krążyły w kołach politycznych, *dekret o zwołaniu sesji nadzwyczajnej nie ukazał się w ciągu dnia dzisiejszego.* Naogół obecnie przypuszczają, że dekret ukaże się dopiero w dniu, w którym tego wymaga przepis konstytucyjny tj. 23. bm. Jakie będą losy sesji oczywiście nadal niewiadomo, przeważa jednak opinja, że sesja zostanie natychmiast odroczona.

Odrzucony protest wyborczy

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, (Sin) Sąd Najwyższy rozpatrywał dzisiaj protest przeciwko wyborom do sejmu w okręgu 25, obejmującym Białą Podlaską Protest oddalono. Dnia 2 czerwca Sąd Najwyższy rozpatrywać będzie protest przeciwko mianowaniu z listy państwowej sen. Wierzbickiego, ze względu na pomyłkę w imieniu kandydata.

Finlandzki szef sztabu w Warszawie

Warszawa. 19. 5. PAT. Dzisiaj rano przybył do Warszawy szef sztabu generalnego armji finlandzkiej Wallenius. Na dworcu głównym witali gościa: w zastępstwie szefa sztabu głównego, gen. Kwaśniewski z oficerami sztabu, attache wojskowy Finlandji oraz członkowie poselstwa. Przedpołudniem płk. Wallenius złoży szereg wizyt oficjalnych.

Zamach na uroczystość polską w Borysławiu

Lwów. 19. 5. PAT. „Gazeta Poranna" przynosi dzisiaj dalsze szczegóły w sprawie podrzucenia granatu na akademję polskiej w Borysławiu. Granat upadł między pierwszemi rzędami krzeseł a sceną. Jeden z widzów porucznik rezerwy porwał granat i odrzucił z powrotem przez okno. Władze rozpoczęły natychmiast śledztwo. W ciągu nocy aresztowano kilka podejrzanych osób, które jednak w niedzielę dla braku dowodów, zwolniono. Śledztwo wskazuje wyraźnie na ukraińską organizację wojskową

Ksiądz odmawia poświęcenia sztandaru skautów polskich w Bytomiu

Bytom. 19. 5 PAT. W dniu wczorajszym miała się odbyć w kościele św. Jacka uroczystość poświęcenia chorągwi polskiego hufca harcerzy w Bytomiu. Do poświęcenia jednak nie doszło, gdyż proboszcz. ks. Strzybny odmówił tego aktu pod pozorem, że sztandar nie należy do kategorji tych, które mogą być przez Kościół poświęcane. Wśród ludności polskiej Bytomia powstało wielkie rozgoryczenie, gdyż wszystkim było wiadome, że nie odmawiano poświęcenia sztandarów różnych związków niemieckich. Po nabożeństwie uformował się pochód, pierwszy w dziejach Bytomia, utworzony przez związki polskie, który przeciągnął ulicami miasta, udając się do ogrodu przy lokalu p Pawelczyka Tam prezes związku harcerzy, dyr Powolny dokonał aktu poświęcenia sztandaru.

Do narodu żydowskiego w Polsce!

Sjoniści! Żydzi! Od czasów krwawych napadów na spokojny żydowski jiszuw w Erec Izrael od owych smutnych dni miesiąca Ab ubiegłego roku, gdy podburzony, rozjuszony tłum Arabów napadł na bezbronne żydowskie osiedla i mordy jego i plądrowania nie natrafiały w pierwszych czasach na żaden opór ze strony policji — od owej chwili, gdy w administracji palestyńskiej dosadnie zaznaczyły się wrogie tendencje przeciwko odbudowie żydowskiej siedziby narodowej w Erez Izrael — to wszystko doprowadziło do karygodnego niedbalstwa i systemu słabości wobec napastników, a z drugiej strony zaznaczyło się silną ręką wobec żydowskich obrońców których administracja natychmiast rozbrajała — od owych krwawych dni, które okryły administrację angielską w Palestynie plamą niedającą się zmyć — od owej chwili rozwija się ze strony władzy mandatowej wobec żydowskiego jiszuwu, do naszej żydowskiej siedziby narodowej taki stosunek, który pozostaje z dniem każdym w coraz głębszej sprzeczności ze zobowiązaniami, które Anglja uroczyście przyjęła wobec całego świata cywilizowanego przy udzieleniu jej mandatu nad Palestyną.

Sjoniści! Żydzi! Obecne zarządzenie wstrzymujące alije chalucową nastąpiło wbrew temu, że sama administracja palestyńska przydzieliła certyfikaty na okres od kwietnia do września 1930 i uznała konieczność wprowadzenia do kraju świeżych sił roboczych. To zarządzenie jest ostatniem ogniwem w łańcuchu kroków, sprzecznych z postanowieniami mandatu, w myśl którego Anglja zobowiązała się stworzyć takie warunki w kraju, któreby miały sprzyjać odbudowie siedziby narodowej. Pod tymi warunkami Anglja otrzymała mandat nad Palestyną. Teraz Anglja warunków tych nie spełnia. Nasze największe, najświętsze prawo, prawo powrotu do naszego kraju ojczystego, odbudowanego potem naszym i krwią zostaje nam odebrane. My, którzy wnosimy do Erez Izrael światło, kulturę i cywilizację, tworzymy tam życie oparte na zasadach sprawiedliwości, które zawsze uwzględniało prawa Arabów, złośliwie zostaliśmy spotwarzeni, jako ciemięzcy, pragnący wyprzeć Arabów z ich siedziby, wyprzeć ich z ich kraju. Przeciwko nam bierze się niby to w obronę ludność arabską, ażeby uspokoić obszarników, którzy eksploatują bezlitośnie chłopów, zabierając im ziemię.

Przez cały okres dziesięciolecia władza mandatowa stała na uboczu, przyglądając się równocześnie, jak zmagamy się z zaniedbanym i zdziczałym krajem. Władza mandatowa w niczem nam nie pomogła, nie dała nam żadnej pomocy, któraby miała większe znaczenie. Pozwoliła nam tylko spełniać rolę robotników. Praca nasza stworzyła cuda, wniosła do kraju nowe życie, wzbogaciła cały kraj i zapewniła mu rozwój. Po raz pierwszy w historji światowej dokonane zostało dzieło takie bez pomocy państwa i jedynie przez samorzutny, z dobrej woli wypływający ruch ludowy. Teraz kładzie się kłody na drodze dzieła tego, powstrzymuje się jego pełń.

Sjoniści! Żydzi!

Niebezpieczeństwo grozi zniszczeniu się naszej nadziei odrodzenia, naszej nadziei wyzwolenia, która opromieniała nasze mozolne, cierpień pełne życie w rozproszeniu. Dziesiątki tysięcy młodocianych ludzi, szczególnie u nas w Polsce, wyrwało się ze swych domów, z ciasnego życia, gnane i niepokojone tęsknotą za wyzwoleniem i odrodzeniem. Tysiące z nich przygotowywało się do pracy nad przywróceniem życia w spustoszonym kraju naszych praojców, aby uczynić go kwitnący kraj naszej przyszłości. Cały naród spoglądał z miłością i nadzieją na swoich najlepszych synów i córki, oddających krew serca swego i budujących w pocie czoła swego naszą ojczyznę, zadręczonego narodu tułaczy.

Czyżby teraz miał zostać wzniesiony nowy mur na drodze naszego Wyzwolenia?

Tak się nie stanie!

Naród żydowski nie da się odstraszyć żadnemi przeszkodami i trudnościami, choćby niewiedzieć, jak wielkie były. Naród żydowski rozpoczął swoją walkę o wolność, o pracę w Erez Izrael na długo przedtem, zanim powierzono Anglji mandat nad Palestyną. Naród żydowski kontynuować będzie swoje posunięcia z każdym dniem wśród wszelkich warunków i okoliczności.

Sjoniści! Żydzi! Zerwijcie się wszyscy! Zerwijcie się wszyscy do zjednoczonej walki obronnej o prawo Wasze do życia, do rozwoju, o prawo, które uznaje cały świat cywilizowany. Przypomnijcie rządowi angielskiemu, że władzę nad Erez Izrael Anglja otrzymała tylko pod tym warunkiem, że urzeczywistni właśnie te wszystkie prawa nasze. Pomóżcie w tem, aby ziściły się w życiu, podnieście Wasz potężny głos protestu o prawa starego narodu kultury, który tyle dał już światu. Należy się narodowi temu wolny skrawek ziemi pod słońcem wśród wolnych ludów. Podnieście głos Wasz przeciwko pogwałceniu Waszego prawa powrotu do własnej ojczyzny, jej restytucji po tysiącach lat jej zaniedbania i spustoszenia. Żądajcie od rządu angielskiego, aby pozostał wierny swoim zobowiązaniom, swym przyrzeczeniom i deklaracjom. Niech bezwłocznie cofnięte zostanie drakońskie zarządzenie — nakaz powstrzymania aliji chalucowej.

Gdziekolwiek Żyd mieszka, w miastach, miasteczkach, osadach, niech donośnie zabrzmi Wasze wołanie! Wszak Wy jesteście tymi, którzy składają dla Erec Izrael nie tylko grosz ostatni, ale skarb najdroższy, jaki posiadacie: synów i córki.

Niech Wasz potężny głos protestu, Wasze słuszne żądanie zespli się z postulatami całego narodu żydowskiego na świecie i niech zadrży naród angielski i jego rząd przed straszną krzywdą, wyrządzaną obecnie narodowi żydowskiemu.

Podnieście głos protestu! Domagajcie się Waszego prawa!

Członkowie Sjońskiego Komitetu Wykonawczego w Polsce: wiceprezes H. Farbstein, członkowie: rabin Szmuel Brodt, I. Grynbaum, dr. Anszel Halpern, dr. Ozjasz Thon, dr. Arje Tartakower, Leon Lewite, dr. Natan Melzer, Elimelech Neufeld, inż. Anszel Reiss.

Za C. K. Org. Sjońskiej b. Kongresówki:
A. Podliszewski, dr. M. Klumel

Za Egzekutywę Org. Sjońskiej Małopolsk wsch.:
dr. E. Schmorak, prof. A. Stupp

Za Egzekutywę Org. Sjońskiej zach. Małopolski:
dr. I. Schwarzbart, dr. O. Herschdörfer

Za C. K. Mizrachi w Polsce: I. Nisenbaum, L. Lewin-Epstein

Za C. K. Mizrachi w Małopolsce wschodniej: dr. Sz. Federbusch

Za Org. Mizrachi w Małopolsce zach.: dr. E. Markus

Za K. C. Sjońskiej Partji Pracy Hitachdut: J. Lewi

Za Org. Hitachdut w Małopolsce zach. Inż. B. Zimmermann

Ewakuacja trzeciej strefy Nadrenji
rozpoczyna się 20. czerwca

Paryż, 19. 5. PAT. W ciągu dnia dzisiejszego odbyły się konferencje w których wzięli udział premjer Tardieu, minister Briand, ambasador niemiecki w Paryżu v. Hoessh, wysoki komisarz Tirard oraz gen. Guillaumat, a które poświęcone były sprawom ostatecznego opracowania szczegółów przeprowadzenia ewakuacji Nadrenji. W wyniku narad *osiągnięto całkowite porozumienie*, przyczem postanowiono, że całkowita ewakuacja 3 strefy Nadrenji przez wojska francuskie zostanie ukończona 30 czerwca br. W tym dniu rząd Rzeszy zostanie oficjalnie powiadomiony o zakończeniu ewakuacji Nadrenji.

* * *

Berlin, 19. 5. PAT. Z Wiesbadenu donoszą: Według informacyj naczelnego dowództwa nadreńskiej armji okupacyjnej w Moguncji, francuski minister wojny wydał rozkaz rozpoczęcia ewakuacji z dniem 20 czerwca. Prezes zarządu majątku Rzeszy wezwany został do Paryża, celem wzięcia udziału w pertraktacjach, mających na celu opracowanie programu ewakuacji i zwrotu niemieckich majątków, zasekwestrowanych przez władze okupacyjne.

Prasa francuska o ewakuacji

Paryż 19. 5. PAT, Rozkaz, wydany przez rząd francuski w dniu 17. maja w sprawie opróżnienia Nadrenji, wywarł w prasie zachowawczej komentarze, zabarwione pesymistycznie. „Jest to data, którą zapamięta historja — mówi „Figaro" — data ta oznacza w 12 lat po zwycięstwie koniec okresu, w czasie którego Francja mogła była jeszcze pracować nad ustaleniem pokoju, postępując według swoich tradycyj historycznych. Otwiera się nowa epoka, pełna ryzyka".

* * *

Londyn, 19. 5. PAT, Komentarze londyńskich dzienników porannych w stosunku do memorandum Brianda są ogólnie utrzymane w tonie uprzejmym, lecz sceptycznym. Zdaniem dzienników, nie ulega wątpliwości, że Anglja może zostać członkiem projektowanej organizacji.

Broń przemycana z Wiednia do Palestyny

Wiedeń, 19. 5. PAT. Angielskie władze policyjne w Jerozolimie, zawiadomiły policję wiedeńską, że z Wiednia przemycana jest broń do Palestyny. Broń ukrywano w ścianach kas ogniotrwałych, wysyłanych przez firmy wiedeńskie do Palestyny. Policja wiedeńska czyni poszukiwania za nadawcą tych zakazanych przesyłek.

Głodówka więźniów w Indjach

Bombaj, 19, 5, PAT. 280 ochotników aresztowanych w dniu wczorajszym i internowanych w Worli, oraz 235 ochotników więzionych w Dhiarsana przystąpiło do strajku głodowego, protestując w ten sposób przeciwko złej jakości pokarmów.

Lekkie trzęsienie ziemi w Austrji

Wiedeń, 19. 5. PAT. W Hallstadt w Górnej Austrji, odczuto wczoraj o godzinie 17.17 lekkie trzęsienie ziemi. Kierunek trzęsienia ziemi szedł z zachodu na wschód. W S. Johann w Salzburgu odczuto również o godz. 17.16 dwanaście do czternastu wstrząśnień, następujących po sobie w krótkim czasie. Kierunek wstrząśnień szedł z południa na północ.

Z DNIA

Przedwczesna radość

Tymczasowe wstrzymanie imigracji żydowskiej do Palestyny jest ciosem, tem silniejszym i tem dotkliwszym, że godzi w nasze zasadnicze prawa w szczególnie osobliwych okolicznościach. Wedle zasad dotychczasowej polityki imigracyjnej rządu brytyjskiego, imigracja do Palestyny była uzależniona zawsze od t. zw. pojemności kraju. Wiedzieliśmy, że pojęcie to jest wielce rozciągliwe, że jest niewiadomą, w miejsce której każdy rząd może wstawić oznaczoną cyfrę, ale Jewish Agency poniekąd oficjalnie zasadę tę uznawała, licząc się z możliwościami silniejszych wstrząsów ekonomicznych przy niedość silnie rozwiniętej gospodarce kraju. Obecne jednak wstrzymanie imigracji nie ma nic wspólnego z zasadą o pojemności kraju. Wszak jeszcze 13-go bm. rząd palestyński przydzielił Egekutywie Sjonistycznej w Jerozolimie *3.300* certyfikatów dla emigrantów, a więc uznawał potrzebę przybycia nowych pracowników do kraju, a tymczasem 16-go bm. ministerstwo kolonij poleciła imigrację wstrzymać. Ostatnie więc zarządzenie ministerstwa kolonij jest aktem *politycznym*, sprzecznym nietylko z zobowiązaniami międzynarodowemi, lecz także z dotychczasową praktyką rządu palestyńskiego.

Doznaliśmy więc porażki, której wcale nie zmniejsza okoliczność, że wstrzymanie jest tymczasowe, a więc do czasu ukończenia misji sir Simpsona. To jest prawda, której wcale nie zamierzamy negować. Ale mylą się ci, którzy sądzą, że to zarządzenie ministerstwa kolonij może chociażby na chwilę wstrzymać pracę sjonistyczną lub spowodować panikę w obozie żydowskim. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że radość naszych wrogów, wśród których nie brak i Żydów, jest przesadzona i przedwczesna. Wszystkich radujących się z powodu „klęski“ sjonizmu możemy z całą bezwzględnością zapewnić, że poddają się śmiesznym złudzeniom, jeśli piszą czy wygłaszają trjumfujące enuncjacje o „nieziszczonych marzeniach snutych przy zielonem biurku“ lub tendencyjnie wyolbrzymiają znaczenie wstrzymania imigracji do Palestyny. Wszelkie pesymistyczne twierdzenia i daleko idące przepowiednie co do przyszłości sjonizmu, wypowiadane w związku z ostatniem zarządzeniem ministerstwa kolonij, mogą obudzić tylko uśmiech politowania z powodu ignorancji ich autorów.

Sjonizm polityczny w ciągu przeszło 30-tu lat swego istnienia, a kolonizacja żydowska w Palestynie w ciągu blisko 60-ciu lat swego rozwoju, przechodziły rozmaite koleje i jak wszystkie ruchy narodowe i przedsięwzięcia ideowe miały swe okresy wrostu i upadku. Był czas w dziejach sjonizmu, że najbadziej optymistyczni przywódcy zakładali bezradnie ręce, nie widząc wyjścia z nawałnicy przeszkód i trudności na drode do realizacji sjonizmu. Kiedy w roku 1908 młodoturcy zwyciężyli w państwie otomańskim, oznaczało to faktyczny kres sjonizmu. Nie było mowy o kolonizacji ani imigracji. A kiedy wybuchła wojna światowa i zniszczyła cały dorobek żydowski w Palestynie znowuż przepowiadano ostateczną klęskę sjonizmu. Sjonizm przeżył atoli młodoturków, przeżył wojnę światową, przezwyciężył wszelkie liczne ograniczenia rządu palestyńskiego i rozwijał się coraz silniej. A każdy cios był tylko podnietą do nowej pracy, do silniejszego zwarcia szeregów, do energiczniejszego współdziałania w odbudowie Palestyny. Kiedy po rozruchach w roku 1921, rząd ograniczył imigrację, praca jednak nie ustała. Na ten właśnie okres przypada świetny rozwój Tel Awiwu, ugruntowanie bytu kolonji w Emek Izrael, stworzenie Uniwersytetu Hebrajskiego i t. d. Obecne zaś zarządzenie jest dla nas tylko epizodem, epizodem dotkliwym, przykrym zgrzytem w naszej pracy, ale niczem więcej. Epizod ten zmusza nas chwilowo do skoncentrowania uwagi i wysiłków na terenie politycznym, ale w niczem nie zmniejsza naszej woli do kontynuowania pracy palestyńskiej. A czas, by nasi wrogowie wiedzieli, że ruch sjonistyczny i pęd całego narodu do odbudowy swej siedziby narodowej w Palestynie jest tak żywiołowy i silny, że żadne zarządzenie, żadne ograniczenie wywołane taką czy ową konjunkturą polityczną nie mogą go ani na chwilę wstrzymać.

A przytem złudzenie naszych wrogów jest tem większe, że nie biorą w rachubę dzieła dokonanego przez Organizację Sjonistyczną w ciągu ostatnich dwunastu lat. Jiszuw żydowski w Palestynie, to nie jak przed kilkunastu laty — kilka mało rozwiniętych kolonij czerpiących subwencje z poza Palestyny, to nie biedna ludność złożona ze starców i mieszkająca w ciemnych zaułkach Jerozolimy. Jiszuw dzisiejszy oparty jest na zdrowych podstawach ekonomicznych, jest silny i zwarty, a rozwija się coraz pomyślniej i zdobywa coraz silniejszą pozycję. Wymowa faktów jest w tej dziedzinie przekonywująca. Tak, jak po rozruchach w roku 1919 i 1921 powstał Tel Awiw i kolonizacja w Emek Izrael, tak dziś po wypadkach sierpniowych z 1929 roku powstaje na szeroką skalę zakrojona kolonizacja Doliny Sarońskiej i kolonizacja tysiąca rodzin żydowskich. Po roku 1921 powstał plan Rutenberga, dzisiaj jest on zrealizowany, otwierając przed kolonizacją żydowską nowe horyzonty wspaniałego rozwoju.

Radość więc naszych przeciwników żydowskich i nieżydowskich jest wielce przedwczesna. Praca sjonistyczna ani na chwilę nie zostanie wstrzymana, chociaż chwilowo wstrzymano imigrację. Wstrzymanie zaś imigracji jest tylko jedną z wielu trudności — coprawda trudnością dotkliwą — z któremi musimy się borykać w naszej pracy. Niejedną trudność już usunęliśmy z naszej drogi, usuniemy i tę — może rychlej niż się tego spodziewają nasi przeciwnicy. (R)

Louis Brandeis na rzecz „Histadruth Haowdim“

Nowy Jork (ŻAT) Członek Najwyższego Sądu w Stanach Zjednoczonych, b. prezydent organizacji sjonistycznej w Ameryce Louis Brandeis ofiarował na kampanję robotników żydowskich w Palestynie 1500 dolarów. Sędzia Brandeis od szeregu lat przychylnie się odnosi do ruchu robotniczego.

Sowiety ukrainizują szkołę żydowską.

Moskwa (ŻAT) Władze szkolne w Odesie postanowiły przeprowadzić ukrainizację największej żydowskiej szkoły technicznej w Związku Radzieckim, znajdującej się w Odesie. — Szkoła ta jest najlepiej zorganizoanym zakładem wyszkolenia technicznego na Ukrainie. Szkoła istnieje od 11 lat i liczy przeszło 1500 absolwentów-Żydów, którzy zajmują obecnie wysokie stanowiska w fabrykach odeskich. Żydowskie koła komunistyczne są wielce niezadowolone z tej decyzji odeskich władz szkolnych. W tych kołach noszą się z zamiarem podjęcia interwencji u wyższych władz centralnych o unieważnienie powyższej decyzji. W szkole odeskiej pobiera obecnie naukę 400 studentów-Żydów, w większości dzieci rodzin robotniczych.

Poseł Davila o ekscesach antysemickich w Rumunji

Bukareszt (ŻAT) Rumuński poseł przy rządzie waszyngtońskim C. Davila oświadczył w toku wywiadu, ogłoszonego w prasie rumuńskiej, iż ekscesy antysemickie są wielce szkodliwe dla rumuńskiej polityki zagranicznej, gdyż przyczyniają się do urobienia niekorzystnej dla państwa rumuńskiego opinji zagranicą, przedewszystkiem zaś w Stanach Zjednoczonych.

Brutalny napad studentów-Cuzystów na rabina bukareszteńskiego

Bukareszt (ŻAT) Grupa studentów-cuzystów dokonała brutalnego napadu na rabina bukareszteńskiego Katza. Liczna grupa studentów z bezprzykładną dzikością rzuciła się na przechodzącego rabina, zadając mu ciężkie ciosy. Mimo, że scena ta rozegrała się w Śródmieściu, nikt nie stanął w obronie napadniętego. Zranionego do krwi rabina przechodnie odprowadzili do publiskiej przychodni, gdzie udzielono pierwszej pomocy nieprzytomnemu z bólu rabinowi. Wieczórem tegoż dnia rabin Katz w towarzystwie sen. dr. Nemirowera wręczył prefektowi Bukaresztu generałowi Nicolescu pisemną skargę. Gen. Nicolescu obiecał wdrożyć kroki celem wykrycia i ukarania sprawców haniebnego napadu.

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma, prosimy o r y c h ł e odnowienie prenumeraty na miesiąc czerwiec b. r. załączonym do dzisiejszego numeru czekiem P. K. O.

Z org. Tarbut

Instruktor Org. Tarbut p. Lazar Mandel zwiedzi dnia 21—22 bm Rozwadów, 23—24 bm Rzeszów. 25—26 bm. Jarosław, 27 bm. Mielec, 28 bm. Dębicę. P. Mandel referować będzie 1) O I. Krajowej Konferencji „Tarbutu“ w Przemyślu, 2) O akcji dla „Keren Hatarbut“.

Komitety miejscowe zechcą poczynić wszelkie konieczne przygotowania.

Z TEATRU, LITERATURY i SZTUKI

— **MIECZYSŁAW FRENKIEL W KRAKOWIE.** W dalszym cyklu gościnych występów na scenie teatru im. J. Słowackiego, mistrza polskiej sceny Mieczysława Frenkla, ukaże się dzisiaj i jutro komedja Michała Bałuckiego „Grube ryby“ z M. Frenklem w niezrównanej kreacji Wistowskiego. We czwartek powtórzenie komedji A. Grzymały-Siedleckiego „Spadkobierca“ z M. Frenklem na przedstawieniu popularnem, po cenach zniżonych.

— **JADWIGA DĘBICKA,** nadworna śpiewaczka, primadonna opery państwowej w Berlinie, której każdorazowe pojawienie się na estradzie jest entuzjastycznie przyjmowane przez publiczność, wystąpi z koncertem w piątek 23 bm. w Starym Teatrze.

— **KONCERT TRIA PROF THEREMINA,** na epokowych aparatach, odbędzie się w sobotę 24 i w niedzielę 25 bm w Starym Teatrze. Będzie to poraz pierwszy w Krakowie demonstrowana „Muzyka z powietrza“, która zagranicą wywołała olbrzymi entuzjazm wśród najpoważniejszych krytyków muzycznych.

— **POPIS UCZNIÓW PROF. KLAPHOLZA.** W niedzielę 25 bm. o g. 4 popoł. odbędzie się w sali Bolońskiego popis muzyczny uczniów i uczennic prof. E. Klapholza. Dochód przeznaczony na ŻFN.

— **ŻYDOWSKIE TOWARZYSTWO KRZEWIENIA SZTUK PIĘKNYCH W KRAKOWIE** komunikuje, iż termin nadsyłania obrazów na II-gą ogólno polską wystawę żydowskich plastyków upływa z dniem 25 bm. Ze względu na nader liczne zgłoszenia wystawców termin nadsyłania prac nie będzie absolutnie przedłużony. Zgłoszenia przyjmuje nadal sekretarz M. Braun prof. gimn. Jasna 7. Obrazy nadsyłać należy na adres: Żyd. Dom Akademicki, Kraków, Przemyska 3, z zaznaczeniem „Obrazy przeznaczone na wystawę żyd. malarzy ŻTKSP.“

TEATR IM J SŁOWACKIEGO

Wtorek: „Grube ryby“.
Środa: „Grube ryby“.

KOMUNIKATY

— **DZIŚ, O GODZ. 8 WIECZ. KURS JĘZYKA ANGIELSKIEGO DLA POCZĄTKUJĄCYCH** przy Kole Żyd. Prac. Umysł. „Awodah“ (Starowiślna 68, III. p. of.). Zgłoszenia na kurs przyjmuje sekretarjat Koła.

— **SEKCJA MŁODZIEŻY PRZY ZJEDN. KOB. ŻYD.** (Młode W.I.Z.O.). Dziś, we wtorek, o godzinie 8. sem. hist. sjonizmu (p. Zimmermanowa).

— **DR. MAGNUS HIRSZFELD,** światowej sławy badacz zagadnień seksualnych, wygłosi w Krakowie w Starym Teatrze w poniedziałek 26 bm. jedyny odczyt na temat: Najważniejsze zagadnienia seksualne. Bilety w cenie od zł 1—7 są już do nabycia w kasie Starego Teatru.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Trudności emisyjne Banku Reparacyjnego

(Od naszego specjalnego sprawozdawcy)

Bazylea, 14 maja.

Sprawa mobilizacji pierwszej transzy długu reparacyjnego, która miała być załatwiona na ostatniem posiedzeniu rady nadzorczej Banku Reparacyjnego w Bazylei, została z powodu różnicy zdań między przedstawicielami państw wierzycielskich z jednej, a przedstawicielami grup bankowych biorących udział w emisji pożyczki z drugiej strony — oddana specjalnej komisji. Komisja ta ma się w najbliższych dniach zebrać ze współudziałem wyżej wspomnianych przedstawicieli celem ostatecznego uregulowania podziału pożyczki i spraw z nią związanych.

Właściwa różnica zdań między przedstawicielami poszczególnych państw i grup bankowych, leży w zagwarantowaniu 100 miljonów dol z 300-miljonowej pożyczki przeznaczonej dla Niemiec. Te 100 miljonów dolarów mają otrzymać państwowe koleje. Żąda się więc od Niemiec dla tej części pożyczki idącej na cele niemieckich kolei państwowych, specjalnych gwarancyj. Przedstawiciele Niemiec twierdzą, że ponieważ cała pożyczka jest gwarantowana, na mocy planu Younga, ich płatnościami, wobec tego dodatkowa gwarancja tych 100 miljonów dolarów przez koleje państwowe jest zupełnie zbyteczna. Ich zobowiązania pisemne w zupełności wystarczają.

Innego zdania są jednakże przedstawiciele państw wierzycielskich i grup bankowych. Ponieważ te sto miljonów, motywują oni, otrzymują niemieckie koleje państwowe, jest zupełnie logiczne, by również i one partycypowały w gwarancji tychże 100 miljonów, szczególnie, że ciężar płacenia odsetek i amortyzacji z tychże stu miljonów spada na nie.

Dyskusja na temat objęcia gwarancji, niewątpliwie odbije się na kursie emisyjnym, obligacji Banku Reparacyjnego; gdyż czem większe będą gwarancje, tem bardziej będzie można obniżyć kurs emisyjny pożyczki.

Jeśli chodzi o podział dwustu miljonów, między państwa wierzycielskie, które zobowiązały się ulokować je na swoich rynkach giełdowych, należy zauważyć, że również co do tej kwestji nie nastąpiło zupełne uzgodnienie. Na konferencji paryskiej w sprawie podziału transzy pożyczkowej uwzględniono możliwość, że części pożyczki nie będzie można ulokować. Z tego powodu nie osiągnięto porozumienia co do ostatecznego podziału pożyczki między poszczególne państwa. Już dzisiaj ujawnia się na rynku londyńskim pewna nerwowość, powodowana obawą zalania rynku londyńskiego nadwyżką transzy pożyczkowej nie ulokowanej na innych rynkach giełdowych. W tamtejszych kołach giełdowych przykładają do tego wielką wagę, gdyż sytuacja podobna może doprowadzić do osłabienia kursu funta szterlinga i rezerw złota Bank of England. Anglicy żądają z tego powodu, by udziały poszczególnych transz były nieprzenośne celem uniemożliwienia zbyt wielkiego przypływu transz z innego rynku na rynek angielski.

Również sprawa sporządzenia udziałów emisyjnych (titres) nie jest jeszcze ostatecznie ustalona, mimo, że emisja odbędzie się już 20 maja. Będzie ona trwała zaledwie kilka godzin. Prawie, że pewnem jest, że zostaną stworzone udziały narodowe tej międzynarodowej pożyczki, które będą emitowane poniżej pari, stosownie do położenia na rynku giełdowym poszczególnych krajów. Kupon natomiast, płatny co pół roku, zatrzyma swój międzynarodowy charakter.

Dr. I.

„Matin" o sukcesie pożyczki reparcyjnej

„Matin" przepowiada sensacyjny sukces międzynarodowej pożyczki reparacyjnej. Obliczenie zgłoszeń napływających z wszystkich banków świata uzasadnia przypuszczenie, iż gdy rozpocznie się subskrypcja zapisy kilkakrotnie pokryją nominalną sumę pożyczki.

„Matin" wnosi z powodzenia tej pożyczki między narodowej, iż świadomość europejskiej współpracy gospodarczej oraz konieczności zorganizowania federacji państw europejskich, coraz bardziej się wzmaga. Dzięki utworzeniu Banku dla wypłat międzynarodowych i dzięki ostatecznej likwidacji sprawy odszkodowań niemieckich, która obecnie stała się wyłącznie kwestją finansową, a nie gospodarczą, stworzone zostały mocne podstawy dla międzypaństwowej organizacji gospodarczej, która tylko jedna może doprowadzić do przezwyciężenia chronicznej depresji przemysłowej oraz podnieść gospodarstwo narodowe krajów europejskich do poziomu, osiągniętego przez Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

Sytuacja na rynku akcyj i walut

Warszawa, 19 maja.

Na początku ubiegłego tygodnia panował

na rynku akcyjnym

nastrój mocny przy obrotach ożywionych, jednakże już w połowie okresu sprawozdawczego, wskutek dość dużej podaży, kursy popularniejszych papierów uległy osłabieniu. Największe straty poniosły przejściowo w grupie akcyj przemysłowych: Warszawski Cukier (3 i pół zł. na akcji), Węgiel (2 i 1/4 zł.), Lilpopy (2 zł.), Modrzejów (2 zł.). Jedynie Haberbusch osiągnął bardzo poważną zwyżkę, zyskując 8 i pół zł.

W dziale pożyczek państwowych ruch był nieco większy, aniżeli w poprzednim okresie, tendencja niejednolita. Listy zastawne cieszyły się w dalszym ciągu dużem zainteresowaniem. Notowano (pierwsza cyfra z 10-go, druga z 17-go maja br.): 10 proc. Poż. Kolejowa 102,25 — 102,50, 4 proc. Poż. Inwest 112,50 — 113,75, 5 proc. Poż. Premj. 67,50 — 65,50, 4 i pół T K Z. 56,90 — 55,25, 5 T K. m Warszawy 60,00 — 59,00, 8 proc. T. K. m. W. 78,50 — 77,25; Bank Polski 170,00 — 172.50, Bank Zachodni 73,50, Bank Zw Sp Zarobk. 72.50 — 72,50, Chodorów 144,00. Warszawski Cukier 39.50 — 35,50, Węgiel 52,00 — 50,50, Cegielski 50,00, Lilpopy 32,00 — 27,75, Modrzejów 13,25 — 11,25, Ostrowieckie 62,50 — 61,00, Starachowice 21,25 — 19,75, Haberbusch 107,50 — 116,00.

Obroty

na rynku dewizowym

utrzymywały się w dalszym ciągu na stosunkowo wysokim poziomie. Gros zapotrzebowania na giełdzie i w obrotach pozagiełdowych pokrywał Bank Polski. Bilans Banku na dzień 10 maja br. wykazuje lekki wzrost zapasu walut i dewiz o 80 tys. do 297,8 milj., oraz zapasu złota o 49 tys. do 702,2 milj. zł. Obie te pozycje stanowią o pokryciu obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań, wynosiły na dzień 10 maja br. łącznie złotych 1,000.058.466. Zapas pieniędzy i należności zagranicznych, niezaliczonych do pokrycia, zwiększył się o 6,000.000 do 118,2 milj., wzrósł również pierwszy raz od szeregu tygodni portfel wekslowy o 2,5 milj. do 593,136,631 zł. Pożyczki zastawowe zmniejszyły się natomiast o 7,972,614 do 70,745,024 zł.

Natychmiast płatne zobowiązania wzrosły o 52,6 milj. do 354,3 milj., natomiast obieg biletów bankowych spadł o 70 milj do kwoty 1,255,860,740 zł., stanowiąc łącznie z pozycją natychmiast płatnych zobowiązań na dzień 10 maja br. kwotę 1,610,237,207 zł. Pokrycie obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosiło w końcu pierwszej dekady maja 43,61 proc., pokrycie kruszcowo- walutowe 62,11 proc., a pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych 55.92 proc.

Dewizy New- York

notowano w tygodniu ubiegłym 8,91, dolary oficjalnie 8.88 i pół, prywatnie 8,89 ruble złote 4.66, czerwońce sowieckie w obrotach prywatnych 1.40 dol. Kursy dewiz europejskich kształtowały się w tranzakcjach oficjalnych i międzybankowych następująco: Belgja 124.52, Bukareszt 5,30 i pół, Holandja 358.81, Kopenhaga 238,72, Londyn za 1 Ł. 43,35 i pół, Paryż 35,00, Praga 26.43, Sztokholm 239.29, Zurych 172.50, Wiedeń 125.76, Belgrad 15.76 i pół, Budapeszt 155.85, Gdańsk 173,32, Ryga 171.78, Tallin 237.25, Berlin 212.81, Włochy 46.78 i pół.

Z ważniejszych wydarzeń

na rynkach światowych

wymienić należy: W najbliższych dniach zawarty ma być układ między koncernem zapałczanym Kreuger & Toll a rządem tureckim, przyznający Turcji pożyczkę w wysokości 20 milj. dolarów wzamian za wydzierżawienie monopolu zapałczanego na lat 25. Emisja nowej pożyczki zagranicznej dla Węgier ulec ma odroczeniu ze względu na niekorzystne chwilowo warunki emisyjne na rynku międzynarodowym. Niedawno ogłoszono zestawienie pożyczek obligacyjnych, które zagranica zaciągnęła w Stanach Zjednoczonych. Najwięcej pożyczek zaciągnęły Niemcy — 100, następnie Kolumbja — 29, Argentyna — 25, Brazylja — 26, Włochy — 17, Norwegja — 16, Polska — 6, Szwecja — 2, Szwajcarja — 2, Holandja, Anglja i Irlandja po 1 itd.

Jak będzie wyglądała nowa ordynacja podatkowa?

Prace nad ujednostajnieniem ordynacji podatkowej dla wszystkich podatków szybko postępują naprzód i wkrótce już będą ukończone.

Dotychczas, jak wiadomo, każdy podatek ma inne przepisy o wymiarze, odwołaniu, egzekucji, co bardzo utrudnia załatwianie spraw zarówno urzędnikom jak i interesantom.

Główne zasady nowej ordynacji mają być następujące:

Skasowane będą komisje szacunkowe. Natomiast komisje odwoławcze zreorganizowane będą w ten sposób, że powołany będzie do życia cały szereg mniejszych komisyj, oddzielnych dla każdego zawodu. Każda taka komisja będzie znała doskonale dziedziny handlu i przemysłu, której sprawy będzie rozpatrywała.

Powołanie takich komisyj odwoławczych doradzał przed kilku laty prof. Kemmerer.

Wprowadzone będzie także uiszczanie podatku w ratach miesięcznych. Rata będzie wynosiła jedną dwunastą część wymiaru całorocznego.

Wreszcie dla podatku dochodowego i majątkowego ma być przewidziana jawność postępowania. Twórcy ordynacji nie radziby jednak stosować jawności przy wymiarze podatku obrotowego.

Ordynacja przewidywać ma ponadto 5-letni okres dla wymiarów dodatkowych i 10-letni na ściąganie należności.

O ile należność jest zahipotekowana przedawnienie może nastąpić dopiero po 30 latach.

Większa pożyczka amerykańska dla kolei polskich

Ministerstwo komunikacji prowadzi w porozumieniu z ministerstwem skarbu rokowania z amerykańską grupą finansową o zawarcie umowy, na mocy której grupa ta udzieliłaby polskim kolejom pożyczki w wysokości kilkunastu miljonów dolarów.

Pożyczka ta byłaby przeznaczona wyłącznie na roboty, związane z szybkiem wykończeniem linji średnicowej w obrębie Warszawy.

Niezależnie od tego prowadzone są rozmowy z grupą finansistów zagranicznych o udzielenie kolejom polskim pożyczek na inwestycje zgodnie z programem, opracowanym przez ministerstwo komunikacji.

Niektóre z rozmów pożyczkowych posunęły się już dość daleko.

Przeciw normalizacji przemiału żyta i standaryzacji mąki

Przygotowując materjał na konferencję rolniczą, która ma się odbyć w Ministerstwie Rolnictwa w dniu 24 i 25 bm, Związek Organizacyj Rolniczych zażądał opinji wspólnej reprezentacji związków przemysłu młynarskiego, czy wskazanem jest zniesienie wszelkich ograniczeń przemiałowych dla zbóż, czy też byłoby pożądanem ustalenie pewnych norm standaryzujących mąkę, a w tym ostatnim wypadku, jakie powinny być te normy dla mąki żytniej i mąki pszennej. Jednocześnie Związek Organizacyj Rolniczych podkreślił, że wprowadzenie jakichkolwiek ograniczeń przemiałowych nie mogłoby w żadnym razie mieć na celu ograniczania

spożycia zbóż, lecz racjonalną politykę młynarską i raczej zwiększenie konsumcji zbóż

W sferach młynarskich przeważa jednak pogląd, że wszelkie ograniczenia przemiału zboża oraz zbytu mąki, a więc i wszelka jej standaryzacja, w naszych specyficznych warunkach może tylko wpłynąć ujemnie na zbyt mąki a tem samem spowodować spadek konsumcji zboża

—o—

TRZY NOWE KONSULATY ARGENTYNY. Wobec coraz żywszych stosunków między Polską a Argentyną, rząd argentyński postanowił zwiększyć liczbę swoich konsulatów w Polsce. W najbliższym czasie będzie utworzony etatowy konsulat Argentyny we Lwowie oraz dwa konsulaty honorowe w Gdyni i w Brześciu nad Bugiem.

WPROWADZENIE NAUCZANIA EKONOMICZNEGO DO SZKOLNICTWA. Delegaci zarządu Związku Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych przedłożyli pp. ministrowi rolnictwa, wiceministrowi przemysłu i handlu, oraz ministrowi oświecenia memorjał o wprowadzenie nauczania ekonomicznego do szkolnictwa. P. minister oświecenia oświadczył w odpowiedzi, że zwoła konferencję wewnętrzną w Ministerstwie Oświecenia, poczem zapewne będzie można przystąpić do stworzenia projektowanego w memorjale komitetu międzyministerjalnego przy udziale delegatów kół gospodarczych, nauczycielstwa itd. dla skierowania akcji na praktyczne tory. P. minister rolnictwa oraz wiceminister przemysłu i handlu zainteresowali się również tą sprawą i przyrzekli poparcie.

POTRĄCANIE ODSETEK PROLONGACYJNYCH OD OBROTU PRZY WYMIARZE PODATKU OBROTOWEGO. Sfery przemysłowe uskarżają się, że sprawa potrącania odsetek prolongacyjnych od obrotu przy wymiarze podatku obrotowego, która ich zdaniem nie nasuwa żadnych wątpliwości prawniczych, a która w ostatnich czasach niejednokrotnie była poruszana memorjałami, nie może się doczekać załatwienia w Ministerstwie Skarbu podczas gdy obecnie np. na terenie Bielska z okazji rewizji wymiarów władze skarbowe w dalszym ciągu nie uznają takich potrąceń, czyli wymierzają podatek obrotowy od pewnej sumy pieniężnej, o którą obniża się to, co przemysłowiec otrzymuje za swój towar.

MONOPOLE PAŃSTWOWE RADZĄ NAD ZWIĘKSZENIEM DOCHODÓW. W dyrekcjach monopoli tytoniowego i spirytusowego toczą się obecnie narady nad sprawą sposobów zwiększenia obrotów i dochodów. W monopolu tytoniowym omawiany jest projekt zmienienia przymusowego przydziału sklepów detalicznych do pewnych hurtowni. Pozwoli to detalistom szukać danego gatunku towaru, który jest wyczerpany w najbliższej hurtowni, w innych składach. Pozatem podobno ma być omawiana bardzo pilna i ważna sprawa sprzedaży wyższych gatunków tytoni i papierosów w mniejszych paczkach. W monopolu spirytusowym omawiane jest zwiększenie liczby miejsc sprzedaży, co znowu jest możliwe do przeprowadzenia tylko w drodze ustawodawczej. Wyniki narad będą wiadome za kilka dni.

REDUKCJE W GÓRNICTWIE ŚLĄSKIEM. Rybnickie gwarectwo węglowe, które z powodu kryzysu gospodarczego zredukowało już jedną trzecią zespołu robotniczego kopalni, tak, że robotnicy pracują tylko dwa do trzech dni w tygodniu, wypowiedziało znowu dziś pracę z dniem 31 maja br. 650 robotnikom. Wiadomość ta wywarła wśród rzesz robotniczych przygnębiające wrażenie.

Po wstrzymaniu imigracji do Palestyny

Prasa żydowska donosi, że przywódcy Poale Sjonu w Londynie interwenowali w Labour Party w sprawie tymczasowego wstrzymania imigracji do Palestyny. Wybitni członkowie Labour Party przyrzekli porozumieć się w tej sprawie z premjerem MacDonaldem i ministrem kolonij Passfieldem.

Jest rzeczą wysoce charakterystyczną, że prasa rządowa w Londynie oświadcza, iż wstrzymania imigracji do Palestyny jest tylko chwilowe i ma być w najbliższym czasie odwołane.

W Palestynie wywołała wiadomość o wstrzymaniu imigracji wśród ludności żydowskiej wielkie wzburzenie. W Jerozolimie i Tel Awiwie odbyły się demonstracje protestacyjne.

„Moment" donosi z Berlina, że tamtejsze koła polityczne zwracają uwagę na następujące okoliczności, które towarzyszyły ogłoszeniu wstrzymania imigracji. Uchwała w sprawie wstrzymania imigracji do Palestyny została powzięta jeszcze w dniu wyjazdu Sir Simpsona do Palestyny a zgłoszono tę uchwałę dopiero we czwartek wieczór, 16-go maja. Rząd angielski chciał widocznie przeczekać z ogłoszeniem tej uchwały zamknięcie sesji Rady Ligi Narodów. Gdyby wiadomość ta była znana podczas sesji Rady Ligi Narodów, to deklaracja Hendersona w sprawie palestyńskiej nie byłaby przyjęta bez dyskusji. Niewątpliwie nie którzy członkowie Rady Ligi Narodów wskazaliby na to, że zarządzenie o wtrzymaniu imigracji jest sprzeczne z mandatem.

Jewish Agency wręczyła ministerstwu kolonij w Londynie memorjał, w którym zajmuje stanowisko wobec spraw odnoszących się do odbudowy Palestyny jako siedziby narodowej. Memorjał zawiera także odpowiedź na sprawozdanie komisji Shawa.

„Hajnt" ogłasza za „Echo de Paris" rozmowę z muftim naczelnym. Mufti miał oświadczyć, że imigracja oraz kupno ziemi w Palestynie mają być wstrzymane na pięć lat.

W związku z wiadomością o wstrzymaniu imigracji ma być zwołana do Londynu specjalna narada wybitnych działaczy sjonistycznych.

Pamięci żydowskich ofiar wojny światowej

Jak już onegdaj donieśliśmy, z okazji 15-lecia krwawej bitwy pod Arras, w czasie której poległa znaczna ilość ochotników żydowskich, walczących w szeregach armji francuskiej, paryskie organizacje b. kombatantów Żydów urządziły uroczysty obchód tej bitwy. Specjalna delegacja udała się na pole bitwy, gdzie złożyła wieńce u stóp pomników poległych. W Paryżu zaś odbyła się akademja pod honorowem przewodnictwem ministra wojny Maginota i głównego rabina Francji Izraela Levy'ego i pod efektywnem kierownictwem posła Fabry, prezesa komisji parlamentarnej do spraw wojskowych. Obecni byli przedstawiciele wszystkich państw sojuszniczych. Polskę reprezentował zastępca attache wojskowego major Łubieński. Oprócz tego była obecna delegacja b. wojskowych Polaków we Francji. Należy nadmienić, że znaczna część wspomnianych ochotników Żydów pochodziła z Polski. Również obecny był poseł na Sejm Heller ze Lwowa, bawiący w Paryżu z okazji kongresu wszechświatowej organizacji żydów inwalidów i b. kombatantów.

Jako prezes tej organizacji i jako przedstawiciel Żydów inwalidów w Polsce poseł Heller wygłosił dłuższe przemówienie w językach polskim, francuskim, hebrajskim i żydowskim, wyrażając hołd Francji, wiernej przyjaciółce i sojuszniczce Polski oraz podkreślając podwójne węzły, które łączą Żydów z Francją, nasamprzód jako Żydów, a po drugie jako obywateli polskich, z tytułu wdzięczności za położone przez Francję zasługi w sprawie równouprawnienia Żydów i wyzwolenia Polski.

W zakończeniu pos. Heller oświadczył, że święcie wierzy, iż zmartwychwstała Polska, która zerwała kajdany swej niewoli wiekowej, pomna swej własnej świetlanej tradycji, zbuduje swą potęgę i rozkwit na szczęściu i zadowoleniu wszystkich swoich narodowości, na wolności i równouprawnieniu wszystkich obywateli. (PAT).

• • •

Paryż. PAT. W Paryżu odbyła się światowa konferencja Żydów inwalidów i uczestników wojny. Obecni byli delegaci organizacyj krajowych z 10-ciu państw. Przewodniczył prezes wszechświatowej organizacji Żydów inwalidów i b. kombatantów poseł na Sejm polski Heller. Do składu prezydjum weszli: kpt Assak z Londynu, pp. Cadnin- Cohen, Crouker z Paryża, prof. Lazar z Wie

MOSZE SMILAŃSKI.

Studentka

(Tłumaczył z hebrajskiego Chaim Friedman).

Paryż. Pierwszy rok studjów w Sorbonie. Miała lat osiemnaście. Przed rokiem ukończyła gimnazjum w Jaffie i jakby na orlich skrzydłach leciała do źródła wiedzy. Uczyć się, przygotować się, rozwinąć zdolności... Coś nurtowało w jej duszy: wielki okres nadchodzi, oto już jest...

Noc jesienna. Wróciła z opery. Muzykę kochała nie mniej niż naukę. Sto franków, otrzymanych od rodziców, zamieszkałych w kolonji palestyńskiej, starczyło na całe utrzymanie. Niekiedy zdołała nawet uciułać na bilet do opery i na kapelusz sezonowy... Paryskie kapelusze sezonowe lubiła całą duszą.

Deszcz zaczął padać, a parasolki nie miała. Ni, gdy nie lubiała parasolki. Za ostatnie sentimy kupiła w bufecie ciastko kuszące swym wyglądem i aromatem i nie zostało jej na jazdę autobusem. Udała się więc do domu pieszo. Gdy przybyła na bulwar włoski, deszcz się wzmógł. Przyspieszyła kroku. Zmokła. Nagle usłyszała za sobą silne przyspieszone stąpanie. Za chwilę zbliżył się ku niej mężczyzna, trzymający wielki parasol nad głową. Był to oficer. Przeszedł koło niej, zerknął na nią i zatrzymał się.

— Może pani zechce wejść pod mój parasol?

Głos jego był szczery i serdeczny.

— Tak.

Zbliżył się do niej, a ona weszła pod jego parasol.

Poszli. On zwolnił kroku. Kilka chwil milczeli. Tylko od czasu do czasu oficer rzucał na nią wzrokiem z ukosa.

— Jakże zgodziła się pani wejść pod mój parasol, skoro pani mnie nie zna?

— Deszcz mnie zmoczył.

On uśmiechnął się lekko. Jego śmiech był dobroduszny, szczery i rzeźki. Dwoje niebieskich łagodnych oczu spozierało na nią.

— Pani nie jest Paryżanką?

— Nie.

— Skąd?

— Z Palestyny.

— Arabka?

— Nie. Jestem córką narodu, z którego pochodzi człowiek, uważany niewinnie przez was za zdrajcę

— A!...

Zdawało się jej, że lekki rumieniec oblał jego twarz.

Poszli dalej milcząc.

— Co pani robi w Paryżu?

— Studjuję w Sorbonie.

Zatrzymał się na krótką chwilę, spojrzał na nią badawczym wzrokiem.

— Pani taka młoda?..

— Tak

Znów się uśmiechnął.

— Cóż pani studjuje?

— Medycynę.

— Kobieta... po co?...

— W przyszłej walce o wolność be[illegible]czyła rannych.

— W jakiej walce!...

— Naszej!

— Czyż...

Przerwała mu.

— Obecnie nie mamy ojczyzny — ale [illegible]mieliśmy ją niegdyś. Odbierzemy ją z powrotem z rąk Turków.

— Pani... ale przecież nie macie wojska... ani ustroju państwowego...

— Wszystko będzie. I ustrój państwowy i wojsko.

Nagle zmierzyła go swawolnym, kokieteryjnym zwrokiem i rzekła:

— A jeśli wówczas pana poproszę, czy wstąpi pan do naszego wojska?

Uśmiechnął się swym zdrowym i rzeźkim śmiechem.

— Wstąpię.

— Dziękuję.

— Aż do tego czasu... aż będziecie mieli własne wojsko, czy przyłączy się pani do naszego obozu, gdy pójdziemy mścić się za Alzację i Lotaryngję?..

— Przyłączę się.

Jej zgoda była szczera. Zawsze nienawidziła tych butnych Niemców z Jaffy i Sarony, a Francuz ten podobał się jej.

Stanęli. Jakby instynktem wiedzeni podali sobie dłonie i poszli dalej.

Na rogu ulicy stanęła. Tu musiała skręcić na prawo. Deszcz ustał. Nad ich głowami ukazała się pręga czystego nieba.

— Żegnam pana.

— Odprowadzę panią aż do domu.

— Nie. Niema deszczu. Nie potrzebuję pańskiego parasola.

Znikła w uliczce.

Minęło kilka dni. Pewnego razu dziewczyna po ukończeniu nauki w Sorbonie, wychodząc na ruchliwą ulicę wśród setek studentów, nagle uczuła na sobie wzrok przenikliwych oczu. Podniosła głowę. Był to ów oficer. Uśmiechnęła się doń serdecznie. Oblicze jego promieniało zadowoleniem.

— Wracam z biura. Przechodząc obok Sorbony, przypomniałem sobie o pani. Czy pozwoli pani

ła oraz Jutan z Wilna i Jocton z Tallina Obrady trwały przez dwa dni. Powzięto szereg decyzyj, zdążających do rozszerzenia organizacji na kraje szczególnie zamorskie. które do zrzeszenia dotąd jeszcze nie należą oraz w kierunku zebrania wielkiego funduszu na pomoce społeczne dla Żydów inwalidów i innych ofiar wojny. Ponadto zjazd w całym szeregu rezolucyj ustalił gotowość organizacji do współpracy z ogółem narodu żydowskiego w walce o równouprawnienie polityczne, kulturalne i gospodarcze, jak i o realizację dążeń palestyńskich.

—o—

SAMORZĄD JAFFY A TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNE RUTENBERGA. Rząd palestyński wypowiedział się przeciwko zastąpieniu oświetlenia elektrycznego na ulicach Jaffy lampami „Lux“. Na skutek interwencji komisarza okręgowego magistrat Jaffy postanowił zakupić instalacje elektryczne w towarzystwie elektrycznem Rutenberga. Towarzystwo elektryczne stwierdziło jednak, iż gotowe jest udzielić kredytu magistratowi jaffskiemu jedynie z gwarancją rządową. Rząd propozycję tę odrzucił.

PODCZAS „DNIA PRASY“, który przeprowadzony był w Charkowie, Mińsku i Moskwie stwierdzono, że żydowska prasa komunistyczna w Rosji sowieckiej cieszy się małą poczytnością i wpływ jej na masy jest niewielki.

NATHAN STRAUSS UDAJE SIĘ DO EUROPY. 82-letni słynny filantrop żydowski Nathan Strauss który poważnie zaniemógł po śmierci swej żony, udaje się wkrótce do jednego z uzdrowisk europejskich.

SĘDZIOWIE BRYTYJSCY ZAMIAST ARABSKICH. Półoficjalny organ egzekutywy arabskiej „Al Hayat“ donosi, iż rząd brytyjski rozważa obecnie kwestję zastąpienia arabskich sędziów miejskich przez sędziów brytyjskich. Pismo to w dalszym ciągu donosi, iż wkrótce ma być wyznaczonych nowych 47 brytyjskich oficerów policji oraz 12 brytyjskich zastępców komisarzy policji.

ARABOWIE NIE WPUSZCZAJĄ CADYKA Z MUNKACZEWA NA GRÓB KRÓLA DAWIDA. W towarzystwie swych zwolenników cadyk z Munkaczewa Schapiro przebywający, jak wiadomo, w Palestynie, udał się do Grobu Króla Dawida, pragnąc odmówić na miejscu odpowiednie psalmy. Arabowie nie wpuścili jednak cadyka do grobu, tak, że był on zmuszony odmówić psalmy w pobliżu grobu. Wobec nieprzyjaznego stosunku Arabów cadyk z Munkaczewa zrezygnował ze swego pierwotnego planu zwiedzenia Grobu Patrjarchów (Meorath Hamachpela) w pobliżu Hebronu.

towarzyszyć jej?

— Z przyjemnością

Poszli

— Czy nie ma pani znajomych, że idzie pani sama?

— Owszem Mam, ale nie lubię ich zbytnio Lubię samotność.

Wyraz zadowolenia ukazał się na jego twarzy.

Przeszli całą nlicę i zboczyli na prawo. Na rogu ulicy znajdowała się restauracja Przyjemna i ponętna woń uderzyła ich

— Czy pani głodna?. Spytał i nagle urwał jakby przestraszony A ona przypomniała sobie, że od rana nic nie jadła

— Tak, jestem głodna.

— Czy zechce pani spożyć obiad w mojem towarzystwie?

Weszli Usiedli przy małym stoliku. Oficer zamówił obiad. Jadła z apetytem Szczebiotała i śmiała się serdecznie z jego opowiadań. Jego zdziwiony wzrok nie odrywał się od niej przez cały czas. Po obiedzie szepnął coś kelnerowi. Po chwili kelner podał kilka wielkich podłużnych pomarańczy. Serce jej zabiło silniej. Były to pomarańcze z Jaffy Owiał ją zapach ojczyzny, zapach sadów palestyńskich... Oczy jej wyraziły podziękowanie.

— Owoc ojczyzny w przyszłości — rzekł oficer z lekkim uśmiechem.

— I w przeszłości... — dodała.

— I w przeszłości.

Zęby jej wrzynały się głęboko w złotą skorupę cudownego owocu.

On się śmiał.

— Pani... zazwyczaj zdejmuje się skorupę...

— Głupstwo. (Dokończenie nastąpi).

ZE SPORTU

Lag b'omer — święto Makkabi

Okręg polski światowego związku Makkabi proklamował Lag Beomer świętem sportu żydowskiego w Polsce. W dniu tym odbyły się w całej Polsce imprezy sportowe klubów żydowskich. Imprezy te miały specjalny charakter. Nie chodziło tutaj o jakieś specjalne wyczyny. Chodziło o manifestację tężyzny narodu żydowskiego, o wykazanie tego, cośmy na polu wychowania fizycznego dotychczas osiągnęli. Te masy, które zdobyliśmy dla idei regeneracji fizycznej, te masy miały w tym dniu wystąpić na arenę publiczną.

Imprezy krakowskie poszły w zupełności w powyższym kierunku. Setki uczestników biorących udział w imprezach Święta Makkabi były najlepszą propagandą sportu i wychowania fizycznego wśród Żydów. Poniżej omawiamy każdą z powyższych imprez.

ZAWODY KOLARSKIE.

Bieg na 50 km. wewnętrzno- klubowy:

1) Herman Józef w czasie 1 godz. 38 min. 50 sek.
2) Klinger Roman.
3) Nachsatz Henryk.

Bieg na 25 km. wewnętrzno- klubowy:

1) Kluger Leon w czasie 45 min. 40 sek.
2) Stöger Samuel.
3) Goldberg Herman.

Bieg na 15 km. niestowarzyszonych zawodników żydowskich:

1) Popper Leon w czasie 30 min. 35 sek.
2) Wolf Jakób.
3) Sterngast Jakób.

ZAWODY WIOŚLARSKIE.

W związku z nadejściem galaru, na którym stanie w najbliższych dniach przystań wioślarska Makkabi, odbyły się I wewnętrzno- klubowe zawody wioślarskie. W programie były biegi dwójek ze sternikiem i czwórek ze sternikiem. W biegu dwójek wygrała osada: sternik Inż. Krochmal, Maltz, Katz, w czasie 2 min. 18,8. W biegu czwórek wygrała osada: sternik Dr. Hirsch, Silberstein, Rottenberg, Halpern, Kleinberger w czasie 1 min. 51,5 sek.

POPIS ŻYD. TOW. GIMNASTYCZNEGO.

Popołudniu odbył się na boisku Makkabi popis Ż. T. G. Program był podobny do programu ostatniego popisu w Starym Teatrze. Wszystkie ćwiczenia wykonane przy dźwiękach dwu orkiestr wypadły bardzo efektownie i wywołały gorący entuzjazm wśród licznie zebranej widowni.

ZAWODY LEKKOATLETYCZNE MAKKABI.

Na zakończenie odbyły się wewnętrzne zawody Makkabi z udziałem wszystkich grup ćwiczących. Miały one charakter masowy i wykazały doskonały materjał pod względem sportowym.

Przed zawodami odbyła się przy dźwiękach dwu orkiestr defilada wszystkich uczestników, która wypadła bardzo okazale.

Okręgowe mistrzostwa w siatkówce

Świetne sukcesy zawodniczek Makkabi.

Młoda, bo zaledwie dwa lata licząca, sekcja gier sportowych ŻKS Makkabi ma znów do zanotowania wielki sukces. Kobieca drużyna siatkówki Makkabi zdobyła w tegorocznych mistrzostwach okręgowych tytuł wicemistrza okręgu krakowskiego. W drugiej rundzie rozgrywek, będąc w świetnej formie, pokonała w pięknym stylu wszystkie drużyny, nie wyjmując niepokonanej dotychczas drużyny Cracovii, nad którą odniosła zdecydowane zwycięstwo. Jeszcze dobitniej zaznaczyła się przewaga zawodniczek Makkabi w spotkaniu ze Sokołem, kiedy grając w 5-tkę (Sokół grał w 6-tkę) i to bez Freiwaldówny, wygrały w przygniatającym stosunku 30:10

Te sukcesy mają specjalne znaczenie dla sportu żydowskiego. Drużyny nieżydowskie, jak Cracovia, Sokół itd. korzystają w ciągu całego roku z nieprzerwanego treningu w salach Sokoła i Y. M. C. A., wskutek czego są w ciągłej kondycji. Makkabi pomimo braku treningu (wskutek braku sali) i wynikającej z tego nieregularności w pracy, potrafiła pomimo to zadokumentować swą wyższość i wykazać, że stanowi obecnie najlepszą klasę w okręgu.

Makkabi—Cracovia 27:23.

Makkabi z miejsca ujmuje inicjatywę i wygrywa pierwszą połowę 15:8. W drugiej połowie z początku przewaga Cracovii, wkrótce jednak Makkabi wyrównuje i prowadząc 12:11, rezygnuje z dalszej walki, mając zapewnioną wygraną i nie chcąc się męczyć przed dalszymi rozgrywkami.

Makkabi—Sokół 30:10.

Makkabi gra w piątkę. Pomimo to wygrywa pierwszą połowę 15:7. W drugiej połowie Sokół prowadzi z początku 3:0 lecz oddaje wkrótce inicjatywę Makkabi, która wygrywa i tę połowę gry w stosunku 15:3.

Cracovia—Sokół 30:24. Makkabi—Legja 30:5.
Cracovia—Legja 30:1. Sokół—Legja 30:6.

—o—

Tabela ligowa po ostatnich wynikach przedstawia się następująco:

Nazwa klubu	Ilość gier	Stos. br.	Pkt.
Cracovia	6	15:6	10
Wisła	6	15:8	10
Ł. K. S.	5	16:5	7
Warta	6	13:11	7
Legja	3	8:3	5
Pogoń	4	9:4	5
Ł. T. S. G.	5	7:8	5
Polonja	7	14:17	5
Ruch	5	6:10	4
Garbarnia	6	9:18	2
Czarni	4	2:5	2
Warszawianka	7	7:26	2

—o—

P. ADAM OBRUBAŃSKI, znany krakowski publicysta sportowy, ma w najbliższym czasie przenieść się do Warszawy, gdzie obejmie dział sportowy w jednem z pism stołecznych. Równocześnie obejmie zapewne sekretarjat PZPN, który wobec niemożności przeniesienia kpt. Kroczyńskiego do Warszawy, nie jest do tej pory definitywnie obsadzony.

ŻYDOWSKA RADA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO podaje do wiadomości wszystkich żyd. Towarzystw sportowo—gimnastycznych, że obecnie każde z nich ma prawo zwrócić się do Okręgowego Urzędu WF w jego miejscu zamieszkania (a tam, gdzie takowych niema, do komendantów Obwodu PW. mających te same uprawnienia), celem otrzymania 50% ulgi kolejowej dla członków w wypadku udawania się zbiorowego na jakąś imprezę sportową.

ODDZIAŁ POLSKI WELTVERBANDU MAKKABI przeprowadza szereg konferencyj okręgowych z żydowskiemi Towarzystwami w Łodzi, we Lwowie, Krakowie i Równem.

EGZEKUTYWA ŻYD. RADY WYCH. FIZ. powierzyła Bar Kochbie z Łodzi zorganizowanie Żydowskiego Zlotu gimnastycznego i Ciężkoatletycznego. Impreza ta odbędzie się prawdopodobnie w zimie 1930/1931 r.

HASMONEA (RÓWNE) rozwija się bardzo dobrze. Na ostatniem walnem zebraniu wybrano prezesem Dra Rothfelda. Żyd. Rada Wych. Fiz. udzieliła Hasmonei mandat zorganizowania „Żydowskiego Zlotu Sportowego Wschodniej Polski“. Wybrano specjalną Komisję dla opracowania dokładnych planów tej imprezy.

MAKKABI (KRÓL. HUTA) odbyła onegdaj walne zebranie. Po przyjęciu sprawozdania z działalności ustępującego zarządu wybrano nowy wydział, a to Dra Teibelsa prezesem, — zaś członkami pp. dyr. Freunda, inż. Pasternaka, prok. Lieberfreunda dent. Fanty'ego, Jakubsbergera, Majerczyka i pnę Friedmanównę. Honorowym prezesem mianowano p. Leo Ernsta. Towarzystwo znajduje się na drodze do pięknego rozwoju.

BERGSONÓWNA (ŻASS WARSZAWA) zapowiada się jako pierwszorzędny talent w rzutach. Osiąga ona na treningach w dysku ponad 35 mtr., w kuli blisko 10 mtr. Wyniki te stawiają ją w pierwszym rzędzie polskich miotaczek obok Konopackiej—Matuszewskiej, Kobielskiej i Lewinównej.

BOKSERZY MAKKABI WARSZAWSKIEJ pokonali zespół bokserski Sokoła łódzkiego 8:6 pkt.

GINTEL I SPERLING zasilili ponownie szeregi Cracovii, co wzmacnia szanse ligowe biało—czerwonych.

BAR KOCHBA (ŁÓDŹ) wysyła do Antwerpji 4 swych najlepszych gimnastyków i 3 mistrzów w podnoszeniu ciężarów.

DROR LWOWSKI rozwija obecnie żywą działalność w lekkiej atletyce i grach sportowych.

MIĘDZYNARODOWY ZWIĄZEK HOCKEYOWY domagać się będzie na kongresie olimpijskim w Berlinie przyjęcia tej gałęzi sportu do programu Igrzysk Olimpijskich.

KOBIECE ZWIĄZKI SPORTOWE W NIEMCZECH posiadają ogółem miljon członków.

W DNIACH od 20—27 lipca b. r. odbędą się w Stockholmie wielkie zawody lekkoatletyczne, w których wezmą udział Japończycy, Niemcy i Holendrzy.

W KALEJDOSKOPIE PRASY

Przed sesją nadzwyczajną, lub...?

CZTERY EWENTUALNOŚCI

Warszawski korespondent „Polonji" donosi pod datą 18 bm.:

Jak wiadomo, za kilka dni upływa konstytucją przewidziany termin zwołania sesji nadzwyczajnej Sejmu i Senatu na podstawie petycji, złożonej przez Centrolew na ręce p. Prezydenta Rzplitej. Jak słychać, zapadła już decyzja w tej sprawie wśród czynników miarodajnych. Wskazują na to przynajmniej ożywione konferencje, jakie odbywają się zarówno w łonie rządu jak i między Prezydentem Rzplitej, premierem Sławkiem oraz p. Piłsudskim w ciągu ostatnich dni. Konferencje te zakończył wyjazd p. Prezydenta do Spały, tak że można z dużem prawdopodobieństwem przypuszczać, że zostały one uwieńczone pozytywnym wynikiem. Jak zwykle, tak i teraz, decyzja rządu trzymana jest w ciągłej tajemnicy i do tej chwili nie można powiedzieć, co będzie. Teoretycznie możliwe są 4 sposoby postępowania:

1) Pan Prezydent rozwiązuje Sejm i Senat jeszcze przed terminem zwołania sesji nadzwyczajnej, zarządzając jednocześnie nowe wybory na sierpień.

2) Pan Prezydent odracza sesję zaraz po jej zwołaniu, w myśl starej i wygodnej recepty sanacyjnej;

3) Pan Prezydent zwołuje Sejm i Senat oraz próbuje przystosować politykę rządu do wymagań Sejmu bądź przez zmianę rządu, bądź też udzielenie dymisji niektórym ministrom;

4) rządy pozasejmowe i pozakonstytucyjne.

Koła polityczne przypuszczają, że sesja sejmowa będzie jednak zwołana, lecz potrwa niedługo. Niewątpliwie bowiem w traktacie pierwszego dnia sesji pojawi się w Sejmie wniosek o votum nieufności dla rządu, który zostanie uchwalony. Według przypuszczeń kół politycznych zgłoszenie tego wniosku spowoduje albo rozwiązanie, albo też, co jest prawdopodobniejsze odroczenie Sejmu. Najbliższe zatem dni, a może i godziny przyniosą nam ważne rozstrzygnięcia w sprawach państwowych.

GOSPODARKA I POLITYKA

Prof. Rybarski, prezes klubu parlamentarnego Str. Narod. (endecja) pisze w „Gazecie Warszawskiej":

Jaki jest główny obowiązek Sejmu? Przyczynić się, ile możności, do poprawy położenia gospodarczego. Ale jeżeli się chce przezwyciężyć zastój, to trzeba usuwać główne jego źródła. A tem jest obecny stan prawny państwa, tem jest ogólna niepewność polityczna ustrojowa i gospodarcza.

Od czterech lat żyjemy wśród ciągłych konfliktów. Od czterech lat stan faktyczny jest niezgodny ze stanem prawnym. Od czterech lat wciąż się zapowiada jakieś zmiany, jakieś przewroty, co u jednych wywołuje obawę o przyszłość gospodarczą, u drugich apatię i bezwład. Czy w tych warunkach możliwem jest wyjście z przesilenia przez to, że Sejm pokornie będzie odrabiał to, co mu Rząd wskaże? Przeciwnie, taki obrót wypadków tylko pogłębi przesilenie, zamiast usunąć jego przyczyny.

PESYMIZM

W sanacyjnym „Kurjerze Wileńskim" czytamy:

Już na samym wstępie wszystko się sprowadza do tych samych niezmiennych politycznych konfliktów i kontrowersyj, któremi naładowana była ostatnia sesja. Bez ich rozstrzygnięcia perspektywy na pozytywne rezultaty zbliżającego się okresu parlamentarnego są nieobiecujące. **Kryzys polityczny dominuje w Izbach ustawodawczych, kryzys gospodarczy — w społeczeństwie i jego życiu codziennem.** Rząd chce iść za wymogami życia, parlament chce (?? — „N. Dz.".) to życie sprowadzić do walki politycznej. Jak tu znaleść wspólny język? To też zbliżająca się sesja parlamentu nie będzie punktem zwrotnym w rozwoju kryzysu polskiego. Tyle można dziś powiedzieć z pełnem przekonaniem.

W tym samym duchu, tylko ze swego opozycyjnego stanowiska, zapatruje się na sytuację „Głos Narodu":

Nie łudzimy się by głosy umiarkowania i rozsądku przedarły się poprzez skorupę niechęci i uporu, jaka oddziela rząd od Sejmu. Prasa sanacyjna pisze ciągle o „rozgrywkach", o „starciu opozycji z powierzchni ziemi", o potrzebie nowego zamachu stanu. Skład rządu świadczy wyraźnie o lekceważeniu Sejmu i jego votum nieufności. Pp. Car, Prystor i Czerwiński nie są ludźmi, którzyby mogli z Sejmem współpracować. Nie bardzo więc wierzymy w długotrwałość sesji która ma być na najbliższe dni zwołana.

SPRAWY SZKOLNE

2 DNI WYPOCZYNKOWE DLA MŁODSZYCH UCZNIÓW?

Z Warszawy donoszą: W związku z omawianą obecnie w Min. Oświaty sprawą systemu nauczania w szkołach średnich i powszechnych, został wysunięty projekt wprowadzenia dwóch dni odpoczynkowych w niższych klasach. 2-dniową przerwę w tygodniu w nauce stosuje wiele państw, między innemi Francja i Danja.

NAUCZYCIELOM PAŃSTWOWYM NIE WOLNO SPEŁNIAĆ FUNKCYJ UBOCZNYCH

Kuratorja okręgów szkolnych wydały przypomnienie dla nauczycieli państwowych o istniejącym zakazie spełniania przez nauczycieli państwowych funkcyj ubocznych. Nauczyciele państwowi nie mogą zajmować stanowisk w przedsiębiorstwach prywatnych. Szczególnie zakaz ten zabrania nauczycielom państwowym udzielania lekcyj uczniom z szkół, w których dany nauczyciel naucza.

RADJO

Wtorek, 20 maja

Kraków (312.8) 11'30 PAT (przegl. prasy). 11'58 Sygnał czasu, hejnał 12'05—13'10 Poranek szkolny („Wesołe dni") muz., gramof. 13'10 Kom. meteor. 15 Kom. gosp. 16 Kościelne pieśni majowe. 16'20 Gramof. 16'50 „Obrona przeciwgazowa ludności cywilnej" — odczyt dra Orzelskiego. 17'15 „Przegl. geograf. gosp." — dr. Ormicki 17'45 Koncert (Różycki, Puccini, arje, pieśni). 18'45 Przegl. uzdrowiskowy. 18'35 Rozmait. 19'10 Giełda zboż. 19'20 Carmen", opera Bizeta (z Katowic) PAT., transmisyj zagran. 24 Hejnał.

Warszawa (1411.7), **Łódź** (233.8) 19'20 Opera.

Poznań (334.8) 14 Giełda. 19'20 Opera

Katowice (408.7) 12'05 Gramof. węgl. poranek dla dzieci (p. Kraków). 13'10 Kom. meteor. 16 Kom. gosp. 16'20 Gramof. 17'45 Koncert (p. Kraków). 18'45 Rozmait. 19'05 Odcinek powieści. 19'20 Opera (p. Kraków), transm. stacyj zagran.

Lwów (385.3) 11'30—24 p. Kraków.

Wiedeń (516.3) 12, 15'30 i 20 Muz. 21 Opera.

Budapeszt (550) 11'15. 17'30 i 19'10 Koncerty.

Königswusterhausen (1635) 16'30 i 20 Koncerty.

KATASTROFY SAMOCHODOWE POD ŁODZIĄ

Z Łodzi donoszą: Na szosie pod Aleksandrowem zdarzyła się straszna katastrofa automobilowa. Mianowicie zdążał tamtędy z Poznania do Łodzi na zjazd gwiaździsty znany warszawski automobilista p. Bogatko. Auto prowadził szofer. Drogą przechodziło właśnie dwóch podchmielonych ludzi którzy pomimo sygnałów nie usunęli się. Auto wpadło na nich z całym rozpędem. Obaj ponieśli śmierć na miejscu.

Zebrał się tłum ludzi, którzy usiłowali dokonać samosądu na szoferze i właścicielu auta. Dopiero policja wyrwała ich z rąk tłumu, szofer jednak został dotkliwie pobity.

Na szosie między Pławkiem a Szczerkowem wpadło do rowu auto straży pożarnej. Sześciu strażaków odniosło rany, jedna osoba zabita.

PIES POLICYJNY WYKRYŁ ZBRODNIARZA

Policja łódzka została zawiadomiona, że pod Wieluniem zamordowano człowieka. Udali się tam wywiadowcy z psem policyjnym Lordem. Od straszliwie zmasakrowanych zwłok pies poprowadził śladem stóp do domu braci Skiblińskich, którzy przyznali się do winy. Dzięki psu zbrodnia wykryta została zatem w parę godzin od chwili spełnienia.

WIADOMOŚCI Z KRAJU

BUNDOWCY WALCZĄ Z BUNDOWSKIMI ROBOTNIKAMI

W Warszawie wybuchł strajk cholewkarzy żydowskich na tle ekonomicznem. Część właścicieli warsztatów cholewkarskich należących do Centralnego Związku Rzemieślników (Nalewki 2) podpisała umowę z robotnikami, którzy wrócili do pracy. Natomiast majstrowie należący do Związku Rzemieślników (Bundu) odmówili podpisania umowy. Część więc robotników żydowskich strajkuje nadal.

KONIEC WOJNY TEATRALNEJ W ŁODZI.

Onegdaj na rozprawie w sądzie apelacyjnym w Łodzi doszło do pogodzenia się między b. dyrektorem teatrów łódzkich p. Gorczyńskim, a wiceprezydentem miasta Drem Wielińskim, który, jak wiadomo, został w pierwszej instancji za zniesławienie p. Gorczyńskiego skazany na dwa miesiące więzienia. Na rozprawie, apelacyjnej wiceprezydent Dr. Wieliński przeprosił p. Gorczyńskiego, oświadczając, iż przekonał się, że podniesione przeciw p. Gorczyńskiemu zarzuty co do niedokładności ratury finansowej w prowadzeniu księgowości teatru, były niezgodne z prawdą. Wobec tego p. Gorczyński cofnął oskarżenie — a długotrwała głośna wojna teatralna w Łodzi (o której naszych Czytelników szczegółowo poinformował dr. W. Fallek) znalazła swój epilog.

TRAGEDJA BEZROBOTNEGO ŻYDA

ŻAT donosi z Gdańska: Przechodząc w pobliżu Chojnic nielegalnie granicę polsko-niemiecką, bezrobotny Samuel Kac, 25 lat, z Łodzi został przejechany przez auto ciężarowe i poniósł śmierć na miejscu.

TAJEMNICZE ZAMORDOWANIE ŻYDA

Onegdaj wieczór znaleziono zamordowanego mieszkańca tego miasteczka Samuela Gluzara. Przed miesiącem zamordowany udał się w okolice Beresteczki i odtąd zaginął wszelki ślad po nim. Zamordowany osierocił rodzinę z 4 osób. Dochodzenia w toku.

ZGNIŁE JAJA I KAMIENIE

„Express Poranny" donosi: W miasteczku Iwje koło Lidy dwaj posłowie białoruskiego klubu włościańsko-robotniczego Gawryluk i Dworczanin usiłowali urządzić wiec. Ludność miejscowa przyjęła posłów wrogo, wobec czego musieli oni zrezygnować z wiecu. Gdy posłowie pp. Gawryluk i Dworczanin wsiedli na furmankę, aby odjechać, ludność miejscowa obrzuciła ich zgniłemi jajami i kamieniami. Pierwszy z posłów, jadący na przedzie wozu, otrzymał ciężki cios w głowę.

TAJEMNICZY WYBUCH NA TORZE KOLEJOWYM

Z Katowic donoszą: Dróżnik kolejowy na linji Tychy—Kostuchna w powiecie pszczyńskim, zauważył onegdaj na moście kolejowym nad rzeką Mleczną dwóch osobników manipulujących na torze. W chwilę potem nastąpił wybuch, który jednak żadnej szkody nie wyrządził. Dróżnik puścił się w pościg za sprawcami. Uciekając rzucili oni jeszcze na szosę dwa ładunki, które również eksplodowały. Dróżnik wezwał pomocy policji w końcu ujęto dwóch górników, zatrudnionych w kopalni w Kostuchnie, Klemensa Lalomę i Józefa Urbaniaka. W czasie rewizji znaleziono u nich jeszcze jeden ładunek wybuchowy i metr lontu. Według wyników ekspertyzy materjał wybuchowy został skradziony w kopalni. Górników odstawiono do więzienia w Katowicach. Jak się zdaje, idzie tu o lekkomyślny wybryk, bez zbrodni zamiaru.

KRONIKA

Wschód słońca 3. m. 35

Maj
20
Wtorek
22 Ijar 5690

Zachód słońca 7. m. 31

Tydzień Lotniczy w Krakowie

W niedzielę przedpołudniem ulice Krakowa były widownią niezwykłego pochodu, urządzonego z okazji Tygodnia Obrony Powietrznej Państwa. Na czele pochodu szedł Baon sanitarny w maskach gazowych, a za nim przy dźwiękach orkiestr: gimnazjalnych, kolejarzy i pocztowców zastępy zaopatrzone w maski: policji, skautów i skautek, straży pożarnej, przysposobienia wojskowego oraz młodzieży szkół średnich i powszechnych z transparentami i modelami samolotów. Osobliwie prezentowała się grupa 30 osób w kompletnych ubiorach i maskach gazowych w drewnianych trepkach na nogach; nawet psy policyjne prowadzone na smyczach miały maski. Pochód zamykały oddziały ratownicze oraz dorożki konne i samochodowe prowadzone przez zamaskowanych kierowców.

Popołudniu olbrzymie rzesze mieszkańców Krakowa wyległy na Błonia rakowickie, aby przypatrzeć się walce powietrznej i zawodom lotniczym. Imprezy zaaranżowane przez II-gi pułk lotniczy, przyniosły widzom wiele sensacyj. Pokaz bombardowania ataku gazowego i obrony specjalnie zbudowanego osiedla z udziałem artylerji i straży pożarnej, akrobatyka powietrzna, zrzucanie i podchwytywanie poczty meldunkowej itd. wzbudzał ogólny podziw. Wspaniale prezentowały się loty grupowe nad miastem z udziałem 10 eskadr. Po ukończeniu rewji powietrznej odbywały się loty pasażerskie nad Krakowem.

Dziś o 5 popoł. ppłk. pilot Stanisław Jasiński wygłosi w sali Starego Teatru odczyt pt. „wojna powietrzna przyszłości". W piątek 23-go nastąpi próbny alarm i atak samolotów na Kraków z udziałem artylerji i karabinów maszynowych, a w niedzielę wielkie konkursy hippiczne i zawody w jeździe konnej o nagrody LOPP. na Małych Błoniach.

Przymusowe lądowanie aeroplanu

Wczoraj w południe porucznik pilot 2 p. lotniczego Kułakowski w towarzystwie ppor. obserwatora Krupskiego odbywał lot propagandowy nad Krakowem z okazji Tygodnia lotniczego. rozrzucając ulotki na miasto O godz. 12'30 pilot znajdując się nad gmachem poczty zauważył defekt silnika, a nie mogąc wrócić na lotnisko, gdyż droga prowadzi nad zabudowaną częścią miasta, skierował się w stronę Podgórza. Tu, opodal drogi Wadowickiej koło Borku Fałęckiego pilot dokonał przymusowego lądowania, przyczem aparat uległ częściowemu zniszczeniu. Obaj oficerowie wyszli bez szwanku.

Wygórowana opłata za gazomierz

Niedawno gazownia miejska w Krakowie podwyższyła opłatę za obsługę i najem gazomierza z 1.60 zł. na 2.50 zł. miesięcznie. Że opłata ta jest zbyt wygórowana świadczy choćby sam fakt, że elektrownia miejska dolicza do rachunku 1 zł miesięcznie za elektromierz i blankiet. Pomijamy przy tem okoliczność, że konsument po paru latach spłaca całkowicie wartość gazomierza, poczem wpłacana kwota idzie tylko na wydatki administracyjne. Pobieranie tak wygórowanej opłaty przez gazownię w porównaniu z elektrownią jest tem niesłuszniejsze, że system obsługi gazomierza i inkasowania opłat jest w gazowni znacznie prostszy. Tensam funkcjonarjusz bowiem stwierdza stan gazomierza, wystawia rachunek i inkasuje opłaty, gdy elektrownia zatrudnia do każdej z tych trzech funkcyj osobnego urzędnika. Skoro więc elektrownia może wykonać tę czynność za 1 zł. (i z pewnością pokrywa swe koszta), zapytać się godzi, dlaczego gazownia podwyższyła odnośne opłaty aż do 2.50 zł. Może zarząd miasta, wzgl. komisja przedsiębiorstw miejskich zechce sprawą tą się zająć i odciążyć konsumentów gazu od wygórowanych opłat administracyjnych.

Pocztowe karty tożsamości

Ministerstwo Poczt i Telegrafów przystępuje obecnie do opracowania przepisów o kartach tożsamości, przewidzianych przez międzynarodową konwencję pocztową która odbyła się w Madrycie w roku 1927. Będą to dowody osobiste, opatrzone stempiem urzędu pocztowego, uprawniające posiadacza do legitymowania się przy odbiorze z urzędu pocztowego pieniędzy, przesyłek wartościowych itd. Dowody osobiste ważne będą również zagranicą.

Należy uporządkować dokumenty przed wyjazdem do Gdańska

Zbliża się okres wyjazdów nad morze i związanego z tem zwiedzanie Gdańska.

W związku z tem władze administracyjne otrzymały polecenie ostrzeżenia wyjeżdżających, iż osoby, które znajdą się w Gdańsku bez należytych dokumentów mogą być narażone na najrozmaitsze przykrości.

Legitymacją uprawniającą do przekroczenia granicy polsko- gdańskiej jest dowód osobisty ze stwierdzonem przez starostwa obywatelstwem polskiem. Osoby, które nie mają ustalonego obywatelstwa, do Gdańska wyjeżdżać nie mogą. Dokument osobisty nowego typu może być zastąpiony przez dawny dowód osobisty (ze stwierdzonem obywatelstwem), legitymację wojskową lub urzędniczą.

Dzieci, o ile nie figurują na dowodach rodziców, muszą posiadać wyciągi z ksiąg meldunkowych lub wypisy z ksiąg metrycznych.

8 domów pastwą pożaru

W sobotę dnia 17 bm. o godz. 715 skutkiem wadliwej konstrukcji komina wybuchł pożar w zagrodzie Stanisława Głowacza zam. w Luszowicach powiat Chrzanów. Z powodu dużego wiatru, ogień przerzucił się momentalnie na sąsiednie domy tak, że pastwą pożaru padło 8 domów ogólnej wartości 54.000 zł.

Dwa napady bandyckie

Wczorajszej nocy, o godzinie 0.30 trzech zamaskowanych i uzbrojonych w rewolwery bandytów napadło na dom Milana Aleksandra, kierownika szkoły w Wielopolu skrzyńskiem, pow. Ropczyce. Bandyci postrzelili Milana, a po sterroryzowaniu domowników skradli zawartość kasy Stefczyka którą on u siebie przechowywał w sumie około 2.000 złotych, poczem nierozpoznani zbiegli. Ranny Milan w stanie ciężkim został odstawiony do szpitala w Rzeszowie. Dochodzenia w toku.

Onegdaj, o godzinie 11 napadł Amalję Eisen w chwili, gdy wychodziła z kamienicy przy ul. Krakowskiej l. 23 w Tarnowie jakiś osobnik, który czatował na nią w kurytarzu przy drzwiach prowadzących do piwnicy i niespostrzeżenie chwyciwszy ją rękoma za gardło zaczął dusić. Gdy Eisenowa poczęła krzyczeć o pomoc, bandyta pchnął ją na schody tak silnie, że wpadła do piwnicy, skutkiem czego doznała potłuczeń na całem ciele. Sprawca porwawszy jej torebkę ręczną zaczął uciekać w kierunku ulicy prezydenta Mościckiego, jednak nie został ujęty. Wdrożone natychmiastowe dochodzenia wykazały, że przestępstwa tego dokonał Wincenty Wajbur (lat 24) z Rzędzina ad Tarnów którego w dniu 18 bm. przytrzymano. Poszkodowana i świadkowie rozpoznali w nim sprawcę napadu.

—o—

— **NOCNY DYŻUR APTEK.** Dziś w nocy z wtorku na środę mają dyżur apteki: Rynek 22, ul. Florjańska 15, Karmelicka 23, al. Królewska 5, Dietla 76, i w Podgórzu Kalwaryjska 27.

— **POSIEDZENIE RADY CENTRALNEJ ORG. SJOŃSKIEJ DLA ZACH. MAŁOPOLSKI I ŚLĄSKA** odbędzie się dziś we wtorek o g 8-mej wiecz. (Stradom 15). Na porządku dziennym: sprawozdanie prezesa Egzekutywy dra Schwarzbarta z konferencji w Warszawie.

— **BUDŻET KRAKOWSKIEJ GMINY ŻYDOWSKIEJ** został uchwalony na niedzielnem posiedzeniu Rady Szczegóły posiedzenia i głosowania podamy w jednym z najbliższych numerów.

— **POSIEDZENIE RADY M. KRAKOWA** zwołane zostało na czwartek, 22 bm. godz. 6-tą popołudniu Porządek dzienny obejmuje przedewszystkiem sprawozdanie prezydenta miasta o ruchu budowlanym w Krakowie, a dalej sprawozdanie z działalności Teatru miejskiego za pierwsze półrocze obecnego sezonu, sprawozdanie z działalności Jaworznickich Komunalnych Kopalń węgla, waloryzację pożyczki 1,500.000 guldenów austr., zaciągniętej w r. 1892 w Czeskiej Sporitelnej w Pradze, podwyższenie udziału gminy w spółce mieszkaniowej, plan zabudowania ul. Słowackiego Sienkiewicza i Łobzowskiej, oraz gruntów w dzielnicach Nowa Wieś i Zakrzówku, sprzedaż parcel gminnych, ulgi podatkow dla budować się mającej w Krakowie szwajcarskiej fabryki środków farmaceutycznych, linje regulacyjne itd.

— **ŚWIĘTO PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO** powiatu krakowskiego, obchodzone było uroczyście w ub. niedzielę w Skawinie, w obecności starosty Orłowskiego oraz reprezentantów wojska pułk. Kruk- Szustra, ppułk Gebla, ppułk. Wojakowskiego i innych. Po nabożeństwie, odprawionem przez ks. gen. Niezgodę, odbyła się na rynku defilada z górą siedmiuset członków P. W. ze wszystkich zakątków powiatu krakowskiego. Przysposobienie obejmuje ogółem 40 oddziałów z 1 106 liczącymi członkami, posiada stadjon sportowy, salę gimnastyczną, strzelnicę i świetlicę dla pracy kulturalno- oświatowej. Odbyte popołudniu zawody lekkoatletyczne wykazały wśród młodzieży wiejskiej szereg wybitnych sił sportowych.

— **PRZECIW ZANIECZYSZCZANIU WODY.** Ministerstwo spraw wewn. w porozumieniu z ministerstwem robót publ. wydało rozporządzenie w sprawie nowych uprawnień policji i straży wodnej. Komisarjaty rzeczne i personal służby wodnej min. robót publ. otrzymują bloczki i upoważnienie do ściągania kar doraźnych t. zw. „mandatowych". Karę będą płaciły wszystkie osoby zanieczyszczające wodę w sposób przykry dla innych osób z niej korzystających — lub w sposób uniemożliwiający lub szkodzący dokonywaniu prac czy zajęć na wodzie.

— **Z RYNKÓW MIĘSNYCH.** W tygodniu ubiegłym spędzono na targi w Krakowie buhaji 195, wołów 67, krów 118, jałówek 225, cieląt 1033, nierogacizny 849, razem 2487 zwierząt. Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano: na konsumcję miejscową 2140 sztuk, na konsumcję innych gmin 147 sztuk, na eksport zagranicę bydła rogatego 14 sztuk, pozostało niesprzedanych 13 sztuk. W porównaniu z poprzednim tygodniem spędzono mniej 161 sztuk bydła i mniej 290 świń, natomiast cieląt 134 sztuk więcej. Podaż jakoteż popyt naogół średnie. Ceny wszystkich gatunków na poziomie ubiegłego tygodnia. Wysłano do Włoch wagon mięsa wołowego z uboju sztuk zakupionych na targowicy miejskiej.

Na Centralną Targowicę w Mysłowicach spędzono w ub. tygodniu buhaji 210, wołów 99, krów 1081, jałówek 91, cieląt 226, nierogacizny 1633. Ogółem 3340 zwierząt. Targ ożywiony, tendencja zniżkowa.

— **ZABÓJSTWO NA DRODZE.** Onegdajszej nocy na wracających do domu Jana i Józefa Płachtów z gminy Cichawki pow. Bochnia — napadło 5-ciu niewyśledzonych osobników, którzy pobili ich laskami i pokaleczyli nożami tak dotkliwie, że Jan Płachta przeniesiony do domu rodziców wczoraj o godzinie 2'30 zmarł. Tłem napadu była prawdopodobnie zemsta osobista miejscowych parobczaków. Dochodzenia w toku.

— **CIĘŻKO ZRANIONY PRZEZ OJCA** został wczoraj w Brzoskwini Józef Musiał. Podczas sprzeczki na tle niesnasek rodzinnych, ojciec zadał mu nożem ranę w klatkę piersiową, powodując poważne uszkodzenie płuca. Zawezwany z Krakowa lekarz pogotowia przewiózł Musiała w groźnym stanie do szpitala św. Łazarza.

— **NOŻEM PO GŁOWIE.** W niedzielę o godz. 23-ej zawezwane zostało pogotowie ratunkowe do Józefa Wrony (lat 18) robotnika, zam. przy ul. Myśliwskiej l. 30, który pobity został nożem przez N. Nawratila, doznając okaleczeń na głowie i ramieniu. Wymienionego po opatrzeniu pozostawiono opiece domowej. Dochodzenia prowadzi V. kmisarjat policji.

— **DOTKLIWYM OPARZENIOM** górnej części ciała uległ wczoraj Franciszek Kawa (lat 29) robotnik, zatrudniony w farbiarni przy ul. Czarnowicjskiej. W beznadziejnym stanie przewiózł go lekarz pogotowia do szpitala na oddział skórny.

— **DZIECI POWODUJĄ WYKOLEJENIE SIĘ PAROWOZU.** W niedzielę dnia 18 bm. o godzinie 20'40 na szlaku Jordanów—Osielec wykoleił się parowóz pociągu nadzwyczajnego osobowego Nr. 6036. Pomimo wykolejenia żadna szkoda nie powstała. Powodem wykolejenia było położenie na prawą szynę kamienia przez dzieci. Dochodzenia w toku.

— **ZA PRZEMYTNICTWO SACHARYNY.** przytrzymany został Ehrlich Markus Wolf (lat 26) talmudysta zam. w Krystynopolu pow. Sokal.

— **WYTRYCH W ROBOCIE.** Neid Jakób, zam. przy ul. Jakóba 6 zgłosił do policji, że dnia 18 bm. około godz. 11 dostał się nieznany sprawca do jego mieszkania przy pomocy wytrycha, skąd skradł mu gotówkę i biżuterję łacznej wartości 300 zł.

— **KRADZIEŻ ŁODZI.** Zieliński Jan, zam. przy ul. Kilińskiego 5 zgłosił do policji, że w nocy z 17 na 18 bm. skradziono mu z Wisły łódź, wartości 140 zł.

—o—

ZMARLI: Salomon Faliek l. 18, Dawid Spitz l. 26.

Sprawozdanie BGK. o sytuacji gospodarczej

Warszawa. 19. 5. Sin. Bank Gospodarstwa Krajowego charakteryzuje w następujący sposób położenie gospodarcze Polsk w kwietniu: Nagół położenie gospodarcze nie wykazało znaczniejszych zmian, jednakowoż pewne oznaki polepszenia w niektórych gałęziach życia gospodarczego, które zarysowały się w końcu marca, utrzymały się również w kwietniu. Została więc utrzymana płynność rynku pieniężnego. Dzięki dalszemu przyrostowi wkładów wzrósł zapas gotówkowy, kredyt był jednak dostępny dla najbardziej pewnej i odpowiedzialnej klienteli. Stan zatrudnienia w górnictwie i przemyśle był nadal niski. Wydobycie i zbyt węgla spadły, sprzedaż węgla w kraju zmniejszyła się, eksport wzrósł o 40.000 ton. W hutnictwie stan polepszył się dzięki większym zamówieniom rządowym. W przemyśle włókienniczym nastąpiło pewne zmniejszenie się obrotów. Ożywienie niektórych obrotów handlowych, które nastąpiło w marcu utrzymało się w kwietniu. Dzięki rozpoczęciu robót sezonowych liczba zarejestrowanych bezrobotnych obniżyła się o 22.000 osób.

Dzień katastrof samochodowych w Niemczech

Berlin 19. 5. PAT. Wczoraj wydarzył się w Niemczech cały szereg katastrof automobilowych. I tak w Berlinie samochód ciężarowy przejechał na śmierć 60 letniego mężczyznę. Pozatem z niewiadomych przyczyn zderzyły się dwa samochody ciężarowe wskutek czego 1 pasażer odniósł ciężkie obrażenia głowy, nad to 1 z przechodniów wpadł pod taksówkę ulegając złamaniu nóg. Oprócz tych wypadków w stolicy wydarzył się cały szereg katastrof samochodowych na prowincji. Np. z Neubukow w Meklemburgji donoszą, że autobus wiozący Reichsbannerów do Szwerimu uległ nieszczęśliwemu wypadkowi wymijając inny samochód osobowy, przyczem 3 Reichsbannerów zostało ciężko rannych 16 innych odniosło lżejsze obrażenia. W kąpielisku Homburg zderzyły się z sobą na moście 2 samochody ciężarowe, przyczem 1 z jadących uległ zdruzgotaniu obu nóg, i zmarł przed przybyciem pomocy lekarskiej, drugi zaś odniósł lżejsze obrażenia. W Lubece samochód najechał na drzewo powodując ciężkie obrażenia 5 jadących nim osób. Jedna osoba wkrótce potem zmarła. W Schkoelem w Turyngji 4-osobowy samochód wiozący 8 uczestników wesela wywrócił się z powodu oderwania się koła, przyczem 2 osoby poniosły śmierć na miejscu, pozostałe odniosły lżejsze obrażenia.

Jak wyglądać będzie człowiek przyszłości?

Słynny angielski antropolog Gerald Daly daje nam następujący obraz człowieka przyszłości: Przedewszystkiem człowiek przyszłości posiadać będzie większą masę mózgu, niż człowiek nam współczesny. Wogóle nieproporcjonalną będzie głowa do całego ciała.

Człowiek naszych czasów jest człowiekiem oka, gdyż większość wrażeń otrzymuje za pośrednictwem oczu. Rezultatem tego jest przeciążenie wzroku. Już teraz Europejczyk w porównaniu z dzikiemi ludami Afryki i Australji ma znacznie słabszy wzrok. Człowiek przyszłości będzie więc krótkowidzem. Prognozy tych biologów, którzy utrzymują, że człowiek przyszłości będzie mógł widzieć ukryte promienie ultra-fioletowe, są tylko czystą fantazją. Możemy więc sobie przedstawić ludzkość, dążąca ku swej przyszłości — pod znakiem okularów.

Zanikanie też zmysł węchu. Praczłowiek posiadał węch bardzo subtelny, podczas gdy zmysł ten znajduje się teraz na wymarciu, a w przyszłości nie będzie odgrywał prawie żadnej roli. Słuch pozostanie ten sam. Zmieni się żołądek oraz usta i zęby którym też grozi bardzo wielkie niebezpieczeństwo. Daly jest bowiem tego zdania, że człowiek przyszłości odżywiać się będzie chemicznemi pigułkami, tak, że zęby okażą się zwolna niepotrzebne.

A więc człowiek przyszłości będzie ślepy, bezzębny, no i — łysy...

132 miljony na akcję budowlaną

Warszawa, 19. 5. Sin. eGnerał Górecki, prezes B. G. K, w odpowiedzi na zapytanie jak zużyta będzie nowo emitowana pożyczka premjowa oświadczył że tegoroczna akcja budowlana B. G. K. przewiduje kredyt w wysokości 60 miljonów zł. a nadto 16 i pół miljona zł. z akcji min. pracy i opieki społecznej. Całkowity sundusz pożyczki budowlanej w wysokości 50 miljonów zostanie również zużytkowany na akcję budowlaną, czyli ogólme rząd na ożywienie ruchu budowlanego przenaczył ooło 132 miljonów zł. Plan finasowania tegorocznej akcji budowlanej jest tak ułożony, że pieniądze z pożyczki budowlanej wpłyną w drugiej połowie sezonu, w pierwszej zaś połowie akcja budowlana prowadzona będzie z kredytów B. G. K. i min, pracy.

Zuchwały napad bandycki w Dreźnie

Drezno 19. 5. PAT-Radio. Dziś przedpołudniem dwóch konduktorów tramwajowych niosących 8000 marek, które zamierzali złożyć w kasie dyrekcji tramwajowej zostało napadniętych przez nieznanych osobników. Jeden z nich dał w kierunku konduktorów strzałz rewolwerowe raniąc obu. Zanim nadeszła pomoc, rabusie zabrawszy pieniądze skoczyli do samochodu i uciekli.

Katastrofalna powódź w Rumunji

Bukareszt, 19 5. PAT. Wskutek wielkich deszczów, które spadły w ostatnich, dniach donoszą ze wszystkich okolic kraju o wielkich powodziach. Najgroźniej przedstawia się sytuacja na Bukowinie oraz w północnych okręgach Mołdawji, gdzie drogi oraz liczne mosty uległy zniszczeniu, a tory kolejowe w kilku miejscach zostały przerwane, powodując wstrzymanie komunikacji. W miastach- Piatra, Neantu, Bacau i Roman w północnej Mołdawji całe dzielnice zostały zalane, a setki domów znalazły się pod wodą.

Nowy Jork 19. 5. ŻAT. Z Waszyngtonu donoszą, że rząd Stanów Zjednoczonych wystosował telegraficzną instrukcję do generalnego konsula amerykańskiego w Jerozolimie aby nadesłał szczegółowe sprawozdanie o wstrzymaniu imigracji do Palestyny, jakoteż i misji Simpsona. Nadto konsul ma informować rząd o atmosferze, jaka wytworzyła się w kraju pod wpływem wstrzymania imigracji.

Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO

Gościnne występy Mieczysława Frenkla

„Spadkobierca", komedja w 3 aktach Adama Grzymały Siedleckiego. Reżyserja T. Trzcińskiego.

Jest się doprawdy w kłopocie jeśli się chce określić odzaj gry Mieczysława Frenkla. Wszelkie konwencjonalne, typowe wyrażenia i terminy, jak „świetne", „bajeczne", „wspaniałe" nie trafiają w samo sedno rzeczy i wyglądają jak wytarte już liczmany. Najlepiej użyć tutaj porównania ze starym, mocno w ziemię wrośniętym dębem, który co roku świeżą okrywa się zielenią. Gra p. Frenkla ma w sobie coś organicznie wyrosłego ze ziemi, jest mocna i upaja swą prostotą, jest naturalna i soczysta, działając na widownię jak stare, mocne wino. Nie zauważycie u niego ani jednego aktorskiego tryku, ani jednej gierki, do których nawet mocarze sceny tak chętnie się uciekają. Ta gra robi na nas wrażenie, jakby artysta wcale się nie natężał, jak gdyby ta kreacja, którą stwarza, leżała w nim na dnie duszy i czekała zaklęcia, by została ucieleśniona.

Pytanie tylko zachodzi, czy sztuka p. Grzymały Siedleckiego szczęśliwie została wybrana, by dać p. Frenklowi pole popisu. Wszak rola Siekierki starszego jest bądźcobądź tylko epizodyczna [illegible] można nawet powiedzieć: zbyt często, odsuwa ją w cień główna postać, tj. dziedzic Obsierzyński. Ba, zdarza się, że uwagę widza przykuwa inna epizodyczna figura, których zresztą w tej najlepszej komedji Siedleckiego różnorodne jest bogactwo. Trzeba być Frenklem, by mimo wszystko nie dać się zdystansować i przecież utrzymać się na powierzchni zainteresowania widowni.

Nazwałem „Spadkobiercę" najlepszą komedją Siedleckiego, ale ta właśnie najlepsza komedja, o której zresztą swego czasu już obszernie pisano, gdy ją przed kilku laty wystawiono w Krakowie, może nam posłużyć jako doskonała odskocznia do oceny twórczości Siedleckiego jako autora dramatycznego. Jak wiadomo, p. Siedlecki jest stosunkowo najbardziej sukcesowym autorem, chociaż nie cieszy się zbyt wielką przyjaźnią warszawskich recenzentów. Boy i Słonimski zarzucają mu zresztą podwójną buchalterję, albowiem w swych artykułach jest p. Siedlecki jeremiaszem rozdzierającym na sobie szaty z powodu niemoralności naszych czasów, a w swych komedjach i farsach nie zawsze pozostaje wiernym swej kaznodziejskiej misji, posługując się często gęsto bardzo rubasznym i niewybrednym dowcipem.

I ta komedja ma jakieś podwójne oblicze. Jest na pozór wesoła, swobodna, sielankowa, ale to tylko pozór, bo poza tą maską ukrywa się inna treść, którą scharakteryzować można jako tendencję idealizowania z jednej strony obszarników a z drugiej strony chłopów. Ta najlepsza komedja Siedleckiego jest nieprawdziwa w swych założeniach i niewiarygodna w swej psychologji. P. Siedlecki chciał stworzyć sielankę na temat rasowej zgody między chłopem a panem, a w rezultacie otrzymaliśmy, rzecz sztuczną i niemożliwą do przyjęcia. Ani chłop, ani pan nie są w rzeczywistości tak bajecznie dobrymi ludźmi, a całość robi na nas wrażenie czegoś naciągniętego i umyślnie skonstruowanego.

Ale pocóż rozwodzić się o „Spadkobiercy", sztuce starej i ogranej? Wystarczy skonstatować, że reżyserja p. Trzcińskiego wydobyła z tej sztuki dużo wyrazistości. Wszyscy aktorzy grali jak gdyby chcieli rywalizować z Frenklem; tyczy się to zwłaszcza p. Chmielewskiego, który jako Obsierzyński nader zwarta stworzył sylwetkę. Na wysokim poziomie stały też panie grające bądź też główne bądź też epizodyczne role w tej komedji. P. Bednarzewska, która swego czasu grała rolę Katarzyny, i tym razem uposażyła swą kreację w ciepło kobiecego czaru. Świetną była p. Kłońska jako stara Bitkowska, dużo naturalnego wdzięku miała p. Zaklicka jako panna Wikta, a oklaski przy otwartej scenie zdobyła sobie p. Miodońska małym swym epizodem obszarniczki-buddystki, wreszcie nie wolno pominąć milczeniem pysznej babci p. Zalewskiej.

Z mężczyzn p. Burnatowicz z temperamentem zagrał rolę młodego Siekierki. P. Miarczyński niestety chłopa Ćwierciaka potraktował zbyt ponuro...

M. K.

Konferencja paneuropejska w Berlinie

Berlin 19. 5. PAT Konferencja paneuropejska w Berlinie otwarta została w niedzielę wieczór wielką manifestacją międzynarodową, w której wzięli udział delegaci wszystkich państw europejskich, przedstawiciele rządu Rzeszy i rządów krajów związkowych, członkowie korpusu dyplomatycznego oraz liczni polityc i finansiści. Zebranych powitał minister spraw wewnętrznych Wirth, podkreślając że rząd Rzeszy przykłada wiele znaczenia do memorandum Brianda.

Były minister dominjów i kolonij angielskich Amery uzasadniał tezę, iż ustrój Imperjum angielskiego odpowiada w zasadzie projektowi paneuropejskiemu. Żądanie, aby Imperjum weszło w skład federacji Paneuropy nie odpowiada interesom ani Paneuropy, ani W. Brytanji, jednakże możliwa jest i wskazana współpraca między Paneuropą a Anglją w ważnych zagadnieniach polityki światowej. Minister spraw zagranicznych Ninczicz stwierdził, że organizacja Paneuropy, idąca ręka w rękę z Ligą Narodów, będzie tylko uzupełnieniem dążeń pokojowych i współpracy Europy. Prof. Barthelemy (Francja) omawiał stosunek między Paneuropą a pojęciem suwerenności.

Briand i Mussolini

Paryż 19. 5. PAT. „Le Temps" pisze: „Nie sposób powstrzymać się od twierdzenia, że podczas gdy Briand czyni energiczne wysiłki w kierunku zorganizowania Europy i skonsolidowania pokoju, w tym samym czasie Mussolini wygłasza we Florencji płomienną mowę przepojoną zupełnie innym duchem".

* * *

Warszawa, 19. 5. Sin. Jak się dowiadujemy, doręczona ministerstwu spraw zagranicznych nota rządu francuskiego w sprawie projektowanego przez Brianda utworzenia związku paneuropejskiego będzie przedmiotem rozwożań zainteresowanych czynników po powrocie min. Zaleskiego z Londynu tj. około 29 bm.

Wypadki w Indjach

Bombaj 19, 5. PAT. Policja wystąpiła energicznie przeciwko ochotnikom, usiłującym zawładnąć solą z magazynu w Wadala. 7-miu ochotników zostało rannych, około 70 aresztowano.

Sholapur, 19. 5. PAT, Dowódca wojsk angielskich zatwierdził wyroki przeciwko 23 Hindusom, którzy byli wmieszani w ostatnie rozruchy. Zawieszeniu uległ wyrok, skazujący na 7 lat ciężkiego więzienia sekretarza kongresu narodowego, na 5 lat przewodniczącego kongresu nar., innych zaś członków kongresu na grzywnę w łącznej sumie 27,675 rupij.

Madras, 19. 5. PAT, W dniu wczorajszym na oddziały policyjne rzucono 6 nader nieudolnie sporządzonych bomb, z których wybuchła tylko jedna, raniąc dwóch policjantów. — Kilka osób zostało zranionych kamieniami, rzuconemi przez tłum.

Pos. Mianowski dyrektorem krakowskiej Izby przemysłowo-handlowej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19, 5. Sin. Jak nas informują, wakujące stanowisko dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie obejmie wrótce poseł inż. Henryk Mianowiski (BB). Nominacja jego będzie podpisana w najbliższych dniach.

—o—

Czy szczepienie metodą Calmette'a jest szkodliwe?

W związku z zaniepokojeniem polskiej opinji publicznej z powodu notatek prasowych o wypadkach śmierci dzieci po szczepieniach ochronnych przeciwgruźliczych metodą prof. Calmette'a w Lubece — Polski Związek Przeciwgruźliczy podaje do wiadomości, że dotychczasowe wyniki i obserwacje we wszystkich państwach, stosujących te szczepienia, jak również doświadczenie zebrane przez Polski Komitet Szczepień metodą Calmette'a pod przewodnictwem prof. Michałowicza nie dają najmniejszych podstaw do obaw co do szkodliwości tych szczepień przeciwgruźliczych.

Polski Związek Przeciwgruźliczy zwrócił się telegraficznie do czynników miarodajnych w Lubece z prośbą o bliższe dane, tyczące rzekomych wypadków śmierci wśród dzieci szczepionych w Lubece.

—o—

Nowe mundury w lotnictwie i służbie sanitarnej

Realizując projekt reformy munduru wojskowego, ministerstwo spraw wojskowych zatwierdziło nowy strój dla oficerów i podchorążych szkół podchorążych lotnictwa i sanitarnych. Lotnicy otrzymają żółte otoki na czapki i szafirowe spodnie o podwójnym żółtym lampasie, oficerowie zaś i podchorążowie sanitarni — wiśniowe otoki na czapki i czarne spodnie o podwójnym wiśniowym lampasie.

Reforma ta pozostaje w związku z reformą umundurowania w szkołach podchorążych innych broni, która została już przeprowadzona. Obecnie ministerstwo spraw wojskowych projektuje wprowadzenie ciemnych spodni i barwnych otoków na czapkach dla wszystkich oficerów.

Jak się zostaje w Ameryce znaną osobistością

Największy dziennik w Cincinnanti, „Cincinnanti Times", opowiada następującą, prawdziwie amerykańską historję: Pan Russel Wilson jest dziennikarzem, władającym niebywale ciętem piórem, którego ostrze obraca najchętniej przeciw kinom, aktorom filmowym i wogóle wszyskiemu, co ma z kinem cokolwiek wspólnego, jest więc w tym obozie mocno znienawidzony. Na różne sposoby starano się dobrać do skóry znienawidzonego dziennikarza, popularność Wilsona wśród publiczności była jednak ugruntowana, i to do tego stopnia, że gdy pewien bardzo lubiany aktor kabaretowy, który jednocześnie nagrywał do filmów, usiłował ośmieszyć Wilsona ze sceny, został przez publiczność sromotnie wygwizdany. Aż nagle przyszły wybory na burmistrza, przyczem zwolennicy Wilsona wysunęli jego kandydaturę, do dać zaś należy, że w Ameryce wybór burmistrza odbywa się przez powszechne głosowanie. Gdzieś w kole przyjaciół, Wilson wyraził żal, że jakkolwiek chętnie obejmie stanowisko burmistrza, smutno mu, iż nie będzie mógł nadal pracować piórem, gdyż praca na nowem stanowisku będzie go zbyt absorbowała. To oświadczenie doszło do uszu dyrektorów kinoteatrów, którzy bez namysłu zwrócili się do Wilsona z zapytaniem, czy rzeczywiscie w razie wyboru na burmistrza zaprzestałby pisać, a gdy ten to potwierdził, zrobili mu tak wielką reklamę, że kandydatura Wilsona przeszła bez najmniejszej trudności.

Z GIEŁDY

Giełda krakowska

Kraków, 19. 5. 1930. Akcje utrzymane. Dolar lekko mocniej.

Akcje handlowe: Pharma 6.

Papiery procentowe: 5-proc Prem. Poż. dolarowa 65, 4-proc. Prem. Poż inwestycyjna 109.50—110

Zebranie giełdowe przeszło pod znakiem tendencji na ogół utrzymanej. Ruch panował ospały. Większość papierów prawie w zupełnem zaniedbaniu. Zieleniewski w zaofiarowaniu słabiej bez transakcyj. Drobnych obrotów dokonano jedynie Pharmą po kursie ustalonym Z papierów procentowych 5-proc. Prem. Poż. dolarowa i 4-proc. Prem. Poż. inwestycyjna mocniej, ostatni papier przy nieco większych obrotach.

Na pogiełdziu sytuacja podobna. Płacono 5-proc. Pożyczkę konwersyjną 55 i Lokomotywy 80.

* * *

Waluty i dewizy oficjalnie bez obrotów

Na rynku walutowym w obrotach prywatnych i międzybankowych nastrój dla dolara gotówkowego lekko mocniejszy. Popyt nieco większy. W Krakowie dolar gotówkowy 8.88 i pół do 8.89 i pół czeki bankowo 8.90 i pół do 8.91. Warszawa dol. 8.88—8.89, czeki 8.90—8.91. Lwów dol. 8.88 i jedna czw. do 8.89 i jedna czw., czki 8.90 i jedna czw. do 8.91 i jedna czw. Katowice dol. 8.88 i pół do 8.89 i pół, czeki 8.90 i pół do 8.91 i pół. Notowanie dzienne Banku Polskiego nie uległo zmianie.

Giełda warszawska

Warszawa, 19. 5. PAT. Akcje: Bank Dyskontowy 116, Bank Polski 172, Związku Spółek Zarobk. 72.5, Częstocice 33, Warsz. Tow. Fabr. Cukr. 35, Węgiel 50, Modrzejów 11, Ostrowiec ser. B 62, Starachowice 20, Haberbusch 109 i jedna czw. 111, 110. Pożyczki: 5-proc. dolarowa 65, 5-proc. konwersyjna 55, 7-proc. stabilizacyjna 87 i trzy czw., 8-proc. L. Z. Banku Gosp. Kraj. 94.

* * *

Waluty: Dolary 8.88 i pół, 8.90 i pół. 8.86 i pół, Franki franc. 35, 35.09, 34.91. 1 gram złota 5,92.44. Dewizy: Gdańsk 173.32, 173.75 172.85. Londyn 43.35 43.46. 43.24, Nowy Jork 8.909, 8.929, 8.889. Paryż 35, 35.09, 34.91, Praga 26.44, 26.50 i pół, 26.37 i pół, Szwajcarja 172.50. 172.93, 172.07, Wiedeń 125.76 i pół, 126.07 i pół, 125.45 i pół, Berlin 212.76 i pół.

Giełda poznańska

Poznańska giełda zbożowa z dnia 19. 5 1930. Żyto 18 i jedna czw. do 18 i trzy czw., pszenica 40 i trzy czw. do 41 i trzy czw, jęczmień przemiałowy 21—22, jęczmień browarowy 22—24, owies 16 i trzy czw. do 17 i trzy czw., mąka żytnia 31 i pół, pszenna 62—66, otręby żytnie 11 i pół do 12 i pół, pszenne 14—15. Usposobienie spokojne

Giełda wiedeńska

Wiedeń, 19. 5 PAT. Waluty i dewizy: Berlin 168.97—169.47, Budapeszt 123.75 i pół do 124.05 i pół, Bukareszt 4.20 i jedna czw do 4.22 i jedna czw., Londyn 34.41 i jedna ósma do 34.51 i jedna ósma, Nowy Jork 707.95—710.45, Paryż 27.76 i pół do 27.86 i pół, Praga 20.98 i pół do 21.06 i pół, Warszawa 79.33 i pół do 79.61 i pół. Zurych 136.87—137.37. Amerykańskie 705.25—709.25, Niemieckie 37.12—37.28, Szwajcarskie 136.60—137.40, Czeskie 168.72—169.32, Angielskie 24.33—34.49. Włoskie 20.95 i jedna czw. do 21.07 i jedna czw., Węgierskie 123.99—124.39.

* * *

Papiery wartościowe: Renta majowa 1.76. Renta koronowa 1.725, Czerniowce 46 i pół, Zieleniewski 35.85, Karpaty 4.63. Galicja 27.

Giełda zurychska

Zurych, 19 5 PAT. Paryż 20.29, Londyn 25.13, Nowy Jork 5.17.10, Belgja 72.12 i pół, Włochy 27.11, Berlin 123.37 i pół, Wiedeń 72.90, Praga 15.32 i pół, Bukareszt 3.07.

Drugi dzień ciągnienia loterji klasowej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19. 5. Sin. Dzisiaj w drugim dniu ciągnienia I klasy 21 Polskiej Państwowej Loterji Klasowej, padły wygrane na numery następujące: 40,000 zł na nr. 182.328, po 5,000 zł na nr 102,201 i 108,247.

Wolne posady

PRZEDSTAWICIELSTWO firm zagranicznych poszukuje agenta na Małopolskę Zachodnią dobrze zaprowadzonego w branży elektrotechnicznej. Wyczerpujące oferty z podaniem referencyj kierować do Międzynarodowego Biura ogłoszeń, Warszawa, Senatorska 29, sub „Erpe“. 1758x

MŁODĄ panienkę do kasy i prowadzenia ksiąg przyjmie fabryka bielizny, Grzegórzecka 15. — Sobota wymagana. 1756er

ZDOLNA ekspedjentkę przyjmie zaraz „Dom Szwajcarskich Haftów“ Grodzka 14. -726er

Posad poszukują

RUTYNOWANY koncypient ze substytucją poszukuje posady. Zgłoszenia pod „Doktor“ do Admin. „Now. Dziennika“. 1757x

KONCYPIENT adwokacki z substytucją przyjmie zastępstwo lub stałą posadę. — Zgłoszenia pod „Koncypient“ do Biura ogłoszeń Stattera Kraków Rynek 8. 1724er

Lokale

POKÓJ jednemu lub dwom panom, ewentualnie małżeństwu wynajmę od czerwca: Bernardyńska 8, II. piętro na prawo. 1759x

POKÓJ słoneczny z osobnem wejściem, dla 2 panów, od 1 czerwca do wynajęcia. Zgłoszenia: Choczner, Brzozowa 12. III. piętro. 691bp

Sprzedaż

REALNOŚĆ 2-piętrowa 36 pokoi, 2-frontowa, róg Gazowej i Wawrzyńca zaraz do sprzedania. — Św. Wawrzyńca 13, parter, od godz. 3—4. 7609

Reklama dźwignią handlu!

„**DYWAN**“. Tkalnia dywanów, kilimów, Kraków—Podgórze, ul. Kingi 9. Telef Nr. 1609, tramwaj Nr. 3 — poleca dywany, kilimy bezkonkurencyjnie tanio. Klinika do naprawy dywanów perskich, kilimów. 1273m

Zdrojowiska

RYTRO. Pensjonat „Podhale“ (Schweida) poleca pokoje z całodziennem utrzymaniem 5 razy dziennie. Pensjonat otwarty od 20 maja. Ceny na maj i czerwiec znacznie zniżone. — Plaże korty i dancing — Zgłoszenia przyjmuje zarząd pensjonatu „Podhale“. — Dla PP. Urzędników (czek) ceny umiarkowane. — Elektryczne oświetlenie. 1760x

Różne

OFICEROWIE rezerwy zakupują najkorzystniej w magazynie przyborów wojskowych: Censor, Kraków, Szewska L. 18. Żądać cennika. 1725er

ASZKENAZY Ozjasz, ur. 1905, unieważnia zgubioną książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Łańcut. 720g

▲▲▲▲▲▲▲▲

ŻYDOWSKA rodzina przyjmie panny na mieszkanie z utrzymaniem: Dietla 73, II. piętro front

L. 2604/30 B. a.

Kraków, dnia 16 maja 1930 r.

OGŁOSZENIE LICYTACJI

Celem oddania w przedsiębiorstwo wykonania robót ziemnych, murarskich, betonowych i żelbetowych, ciesielskich i blacharskich przy budowie Miejskiego Domu wycieczkowego w Oleandrach — rozpisuje niniejszem Magistrat m. Krakowa licytację zapomocą ofert pisemnych, zastrzegając sobie jednak swobodny wybór oferty wedle swego uznania lub też nieuwzględnienie żadnych z wniesionych ofert.

Plany i waruki szczegółowe przeglądać można w Budownictwie m. A. II. p., drzwi No 27. między godz. 12—2 w południe, gdzie otrzymać można formularze ofertowe.

Oferty należycie ostemplowane i zaopatrzone kwitem na złożone w Kasie miejskiej wadjum w wysokości 2 proc. sumy oferowanej wnosić należy w temże biurze na przepisanych formularzach ofertowych w kopertach zapieczętowanych do dnia 2 czerwca 1930 r. do godziny 12-tej w południe, poczem nastąpi otwarcie ofert w Sali posiedzeń Magistratu.

Ofery później wniesione, lub nie sporządzone według wzoru uwzględnione nie będą.

Prezydent miasta
w. z. *Dr. P. Wielgus*, m. p.

1652x

PRENUMERATA: w Krakowie i na prow. miesięczn. Zł. 6'00. kwartal. Zł. 18'00
w Krakowie z odnoszen. do domu „ 6'20 „ „ 18'60
Na prowincji z przesyłką pocztową „ „ 6'60 „ „ 19'80
Zagranicą z przesyłką pocztową „ „ 10'00 „ „ 30'00
„NOWY DZIENNIK“ wychodzi codziennie także w poniedziałki i dni poświąt

OGŁOSZENIA: Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie. — Strona w tekście i nadesłanem ma 3 łamy po 74 milim. — Strona za tekstem 6 łamów po 37 milim. — Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów.
CENY w złotych: I. strona 1'25. — Tekst 1'—. Nadesłane 0'75. — Za tekstem 0'25. — Drobne od słowa 0'20. Dla poszukujących pracy 0'10. — Gratulacje 12'50. — Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%.

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik“: Zygmunt Hochwald. — Redaktor naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer.
Redaktor odpowiedzialny: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa. Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarządem Maksymiljana Feldmana